अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

बेदकोट नगरपालिका
कंचनपुर

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
काठमाडौं, नेपाल

अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

बेदकोट नगरपालिका

कंचनपुर

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

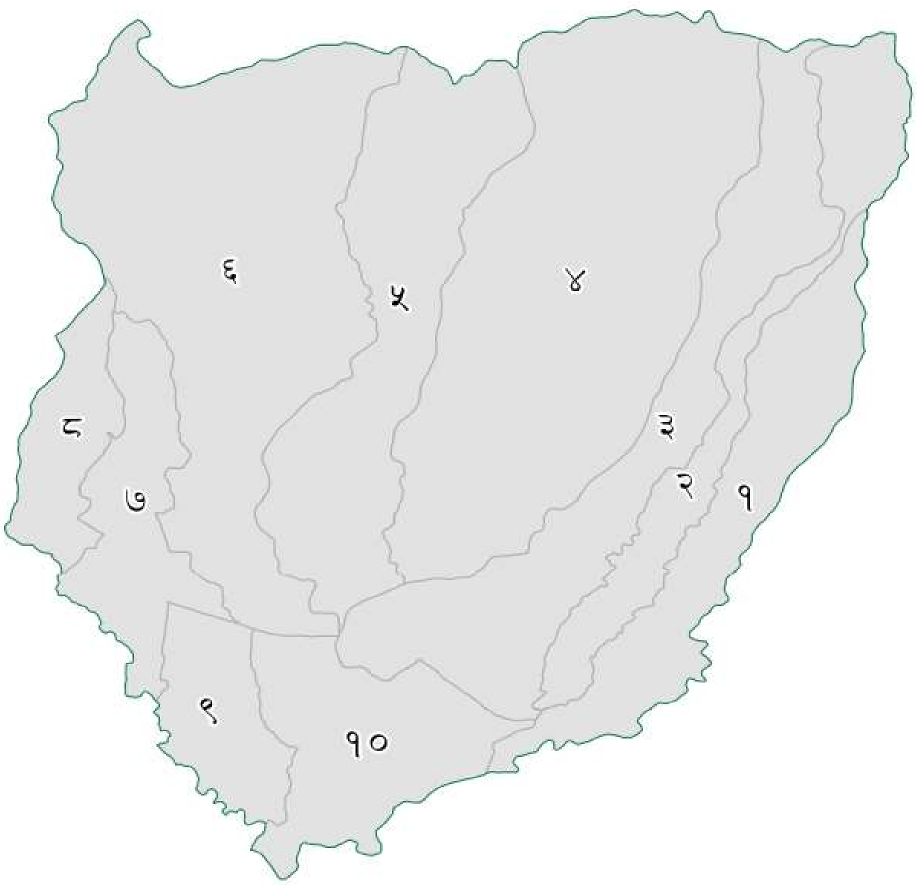

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
काठमाडौं, नेपाल

अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

बेदकोट नगरपालिका

कंचनपुर

आर्थिक वर्ष २०७९/८०

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
काठमाडौं, नेपाल

दूरदृष्टि (VISION)

जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्द्धन गर्ने विश्वसनीय संस्था

(Be Credible Institution in Promoting Accountability, Transparency and Integrity)

गन्तव्य (MISSION)

राष्ट्रलाई स्वतन्त्र एवं गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने

(Provide independent and Quality Audit Service to the Nation)

मूल्य मान्यता (Core Values)

निष्ठा	*(Integrity)*
स्वतन्त्रता	*(Independence)*
व्यावसायिकता	*(Professionalism)*
पारदर्शिता	*(Transparency)*
जवाफदेहिता	*(Accountability)*

महालेखापरीक्षकको भनाइ

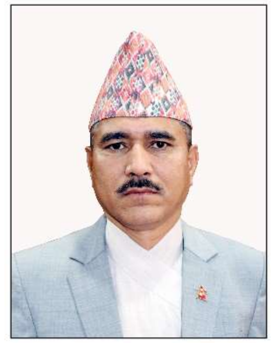

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको लेखा कानुन बमोजिम नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्य समेतको विचार गरी महालेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण हुने व्यवस्था छ। त्यसैगरी लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० को उपदफा २ मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक स्थानीय तहको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षण गर्दा नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र स्थानीय तहसँग सम्बन्धित ऐन, नियमलाई आधार लिईएको छ । यस स्थानीय तहको २०७९।८० को लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा उल्लेख गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन जारी गरिएकोमा सो उपर प्राप्त प्रतिक्रिया समेत विचार गरी राय सहितको प्रतिवेदन जारी गरिएको छ ।

वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानुनको परिपालना, बजेट तथा योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक आय परिचालन, जनशक्ति व्यवस्थापन, जिम्मेवारी एवं जवाफदेहिता लगायतका विषयहरूको अध्ययन, विश्लेषण तथा मूल्याङ्कन गर्नुका साथै स्रोत साधनको प्राप्ति, उपयोग एवं परिचालन सन्दर्भमा मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता समेतलाई दृष्टिगत गर्दै कार्यान्वयनयोग्य सुझाव प्रदान गरी सुशासन कायम गर्न सहयोग गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ । समय, जनशक्ति, स्रोतको उपलब्धता लगायतका सीमा रहेता पनि स्थानीय तह सम्म नै उपस्थित भई लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्ने नीति लिइएको छ। यसै गरी लेखापरीक्षणको क्रममा स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा जिम्मेवार कर्मचारीहरूसँग लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा उपर छलफल गरिएको छ।

यस वर्ष स्थानीय तहको लेखापरीक्षणबाट कार्यसम्पादनका लागि आवश्यक पर्ने कतिपय कानुन निर्माण हुन बाँकी रहेको, कानुनको पूर्ण परिपालना हुन नसकेको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, आन्तरिक आय न्यून रहेको, प्रशासनिक तथा अनुत्पादक खर्चमा वृद्धि हुँदै गएको, एउटै योजना समेत टुक्र्याई कार्य गर्ने गरेको, वर्षान्तको खर्च उच्च रहेको, निर्माणको सुनिश्चितता नभएका आयोजनाहरुको समेत परामर्शदाताद्वारा विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार गरी खर्च गरेको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरू समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, जनशक्ति व्यवस्थापन हुन नसक्दा सेवा प्रवाह प्रभावकारी हुन नसकेको, स्वीकृत दरबन्दी बेगरका कर्मचारी समेत नियुक्ति गरेको, आन्तरिक नियन्त्रण र लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदनमा सुधार गर्नु पर्ने देखिएको, सार्वजनिक सम्पत्ति संरक्षण र उपयोग प्रभावकारी रुपमा हुन नसकेको, स्थानीय तहमा लेखापरीक्षण प्रतिवेदन उपर छलफल र बेरुजु फस्र्यौट सम्बन्धी स्पष्ट कार्यविधि तर्जुमा गर्न बाँकी रहेको जस्ता व्यहोरा देखिएका छन्। त्यस स्थानीय तहसँग सम्बन्धित व्यहोरा सहितको राय संलग्न गरिएको छ । एकै प्रकृतिका व्यहोराहरू वर्षेनी दोहोरिने गरेकोले वित्तीय अनुशासनमा अपेक्षित रुपमा सुधार हुन सकेको छैन ।अतः लेखापरीक्षणबाट औंल्याएका ब्यहोराहरू उपर आवश्यक कारबाही गरी वित्तीय अनुशासन कायम गर्नुका साथै सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन त्यस स्थानीय तहबाट थप पहल कदमी हुने विश्वास लिएको छु ।

अन्तमा, स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुऱ्याउने स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा कर्मचारीप्रति आभार व्यक्त गर्दछु । साथै लेखापरीक्षण कार्यमा संलग्न यस कार्यालयका कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादनको लागि विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

(तोयम राया)
२०८१ महालेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
अनामनगर/बबरमहल, काठमाडौं, नेपाल

प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय
सुदूरपश्चिम प्रदेश

मिति:२०८१।०२।१२

प.सं. २०८०।८१

च.नं. ३७

विषय: <u>लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।</u>

श्री नगर प्रमुखज्यू,
बेदकोट नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय,
कञ्चनपुर ।

१. **कैफियत सहितको राय** — हामीले बेदकोट पालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९।८० को प्राप्ति र भुक्तानीको विवरण, त्यससँग सम्बन्धित अनुसूची तथा अन्य विवरणको लेखापरीक्षण गरेका छौं ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक पेस भएको २०८० आषाढ ३१ मा समाप्त भएको आर्थिक वर्ष २०७९।८० को प्राप्ति र भुक्तानीको विवरण र त्यससँग सम्बन्धित अनुसूची तथा अन्य विवरण समावेश भएको वित्तीय प्रतिवेदनले यस पालिकाको वित्तीय कारोबार र प्रतिवेदनसँग सम्बन्धित प्रचलित कानुन बमोजिम सारभूतरूपमा सही तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ ।

२. **कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार**

२.१. पालिकाले अन्तरसरकारी अख्तियारी, आन्तरिक आय तथा विविध कोष लगायतको वित्तीय विवरण महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको ढाँचा पूर्ण रुपमा प्रयोग गरेर तयार गरेको छैन ।

२.२. लेखापरीक्षणबाट रू. २ करोड १० लाख ९८ हजार बेरुजू देखिएको छ । सो सम्बन्धमा प्राप्त प्रतिक्रिया उपर कारबाही भई रु. ३३ लाख १२ हजार फछ्र्यौट भएकोले बाँकी बेरुजु असुल गर्नुपर्ने रू. १५ लाख १७ हजार, प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू. १ करोड ५२ लाख ५२ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रु. ९ लाख १७ हजार र पेश्की बाँकी रु. १ लाख समेत रु. १ करोड ७७ लाख ८६ हजार रहेको छ । यस पालिकाको गत वर्षसम्म रु. १३ करोड २८ लाख १९ हजार बेरुजू बाँकी रहेकोमा हालसम्मको अद्यावधिक बेरुजू रु. १५ करोड ६ लाख ५ हजार रहेको छ । नगरपालिकाको बेरुजु वर्गीकरण, अद्यावधिक बेरुजु स्थिति र बेरुजु सम्परीक्षणको व्यहोरा यसैसाथ संलग्न छ ।

२.३.	हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेका नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम गरिएको छ । वित्तीय प्रतिवेदन तयार गर्ने नगर पालिकासँग हामी स्वतन्त्र छौं । त्यसका लागि प्रचलित कानुन र स्वीकृत आचारसंहिता अनुसार हामीले कार्य गरेका छौं ।लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरू हाम्रो राय व्यक्त गर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा हामी विश्वस्त छौं।

३.	**अन्य व्यहोरा** - ऐन नियमको परिपालना, आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था, सम्पत्तिको संरक्षण, स्रोत साधनको प्राप्ति र उपयोग, बजेट व्यवस्थापन र राजस्व संकलन, सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन, कार्यक्रम स्वीकृति एवं कार्यान्वयन, उपभोक्ता समितिलाई अनुदान वितरण तथा अनुगमन र सेवा प्रवाहलगायतका विषयमा सुधार गर्नुपर्ने देखिएका छन् ।

४.	**वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन तथा पदाधिकारीको जिम्मेवारी** - नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (नगदमा आधारित) बमोजिम आर्थिक कारोवारको सही र यथार्थ अवस्था चित्रण हुने गरी एकीकृत वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा गल्ती (**Fraud**) वा त्रुटिका कारणबाट वित्तीय विवरण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित स्वरुपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागु गर्ने जिम्मेवारी बेदकोट नगरपालिकाको व्यवस्थापनमा रहेको छ । पालिकाका प्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वित्तीय प्रतिवेदन प्रकृयाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार हुनेछन् ।

५.	**वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी** - वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा गल्ती (Fraud) वा त्रुटिका कारण सारभूत रुपमा गलत आँकडा रहित रहेको छ भनी यथोचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो ।लेखापरीक्षणमा यथोचित आश्वस्तताले उच्च स्तरको आश्वस्तता प्रदान गरेको हुन्छ । लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्वन गरेका नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम लेखापरीक्षण कार्य सम्पादन गरेको अवस्थामा समेत आन्तरिक नियन्त्रण र वित्तीय प्रतिवेदनको प्रकृति, लेखापरीक्षणका विधि तथा लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न लागेको समय जस्ता लेखापरीक्षणका अन्तरनिहित सीमाहरुका कारण वित्तीय विवरण वा आर्थिक कारोवारमा भएका सबै प्रकारका गल्ती (Fraud) वा त्रुटि पत्ता लाग्न सक्ने निश्चितता हुदैन । वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा फरक पार्ने अवस्था देखिएका गल्ती (Fraud) वा त्रुटिका एक वा समग्र सूचनालाई सारभूत रुपमा गलत आँकडा मानिएको छ ।

(पशुपति कुमार काफ्ले)
नायब महालेखापरीक्षक

बेदकोट नगरपालिका,
कञ्चनपुर जिल्ला,

१. चालु वर्ष २०७९।८० को बेरुजु

बेरुजु वर्गीकरण (विनियोजन, राजस्व, धरौटी र अन्य कारोबार)

(रु. हजारमा)

प्रारम्भिक बेरुजु			प्रतिक्रियाबाट फस्यौट			बाँकी बेरुजु			बेरुजु						
									असुल गर्नु पर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेस्की
दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	असुल गर्नु पर्ने	अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	पेस्की
सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती								
७६	५९	२१०९८	०	२७	३३१२	७६	३२	१७७८६	१५१७	९१७	१५२५२	०	०	१६१६९	१००

२. अद्यावधिक बेरुजु स्थिति (२०७९।८० सम्मको)

(रु. हजारमा)

जिल्ला	गत वर्ष सम्मको बाँकी	समायोजन	यो वर्ष फस्यौट	बाँकी बेरुजु	यो वर्ष सम्परीक्षणबाट कायम बेरुजु	यो वर्षको बेरुजु	कुल बेरुजु बाँकी
कञ्चनपुर	१३२८१९	०	०	१३२८१९	०	१७७८६	१५०६०५

३. बेरुजु सम्परीक्षणको विवरण

(रु.)

क्र. सं	आर्थिक वर्ष	बेरुजुको दफा	छोटकरी व्यहोरा	सम्परीक्षण भएको रकम
	२०७९।८० (चालु वर्षको)	विभिन्न दफा	विभिन्न दफाहरुको जम्मा रकम	३३११६९९।००
	कुल जम्मा			३३११६९९।००

पालिकाको अन्तिम लेखापरीक्षणको विवरण तल उल्लेख गरिएको छ ।

परिचय

१ परिचय

क) पालिकाको परिचय - स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारीणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको सञ्चालन गर्ने उद्देश्यले यस बेदकोट नगरपालिकाको स्थापना भएको हो । स्थानीय सरकारले सञ्चालन गर्ने कार्यमा सहकारिता, सह-अस्तित्व र समन्वयलाई प्रर्वद्धन गर्नु र स्थानीय सरकारका काममा जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी नागरिकलाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नु नगरपालिकाको उद्देश्य रहेको छ । यस नगरपालिका अन्तर्गत १० वडा, १५९.९२ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल तथा ६२,७५१ जनसंख्या रहेको छ ।

(ख) लेखापरीक्षणको उद्देश्य - लेखापरीक्षण गरिने निकायको वित्तीय विवरण तथा कारोबारको परीक्षण गरी उचित आश्वस्तता (Reasonable Assurance) प्रदान गर्नु वित्तीय लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । यस पालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९।८० को सबै प्रकारका आर्थिक कारोबारको परीक्षण एवं प्रचलित कानूनको परिपालनाको मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हुनेछ।

(ग) लेखापरीक्षणको क्षेत्र र अवधि - यस पालिकाको विनियोजन, राजश्व, धरौटी, कोष तथा अन्य आय-व्यय, मौज्दात हिसाब, आर्थिक व्यवस्थापन, कार्यक्रम सञ्चालन, जिन्सी व्यवस्थापन, जनशक्ति व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह लगायत आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा सञ्चालित क्रियाकलापलाई लेखापरीक्षण क्षेत्रमा समावेश गरिएको छ । स्थलगत लेखापरीक्षणको अवधि २०८०।०८।१९ देखि २०८०।०८।२२ सम्म रहेको छ ।

(घ) लेखापरीक्षण विधि - लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड तथा मार्गदर्शनमा नमूना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा कार्यालयले स्वीकृत गरेको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजनाका आधारमा निकायको आन्तरिक नियन्त्रणको परीक्षण तथा विश्लेषणात्मक र विस्तृत परीक्षण विधि अवलम्बनबाट लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । लेखापरीक्षण गर्दा देखिएका व्यहोरा सम्बन्धमा कार्यालय प्रमुख तथा लेखा प्रमुख लगायतका पदाधिकारीहरूसँग मिति २०८०।०८।२२ छलफल सम्पन्न गरी कायम भएका व्यहोराहरू यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ ।

(ङ) लेखापरीक्षणको सीमा - लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, २०७७ तथा मार्गदर्शनमा नमूना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली (NAMS) अवलम्बन गरी स्वीकृत भएको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजना, लेखापरीक्षण गरिएको निकायबाट पेश भएका लेखा एवं सोसँग सम्बन्धित कागजात, विवरण, लिखित प्रतिनिधित्व पत्र, लेखापरीक्षण अनुबन्ध पत्र समेतको आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । आम्दानी तथा खर्चलाई नतिजासँग तुलना गरी विश्लेषण गर्नका लागि पर्याप्त भौतिक एवं स्थलगत अवलोकन गर्न भौगोलिक कठिनाइ, समय सीमा, स्रोतको उपलब्धता, प्राविधिक ज्ञानको सीमितता, कारोबार जटिलता प्रमाणको प्रकृति तथा पहुँच जस्ता अन्तर्निहित जोखिमहरु सीमाको रुपमा रहेका छन् । सारभूत रूपमा उल्लेखनीय नदेखिएका व्यहोरालाई प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छैन ।

(च) आर्थिक कारोबारको स्थिति - कार्यालयको आय-व्ययतर्फ गरी जम्मा रू. १ अर्ब ६० करोड ४९ लाख २७ हजारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । सो को विस्तृत विवरण अनुसूची-१ मा संलग्न छ ।

(छ) लेखापरीक्षणको क्रममा असुली-पदाधिकारी लाई चाडपर्ब खर्च बढी भुक्तानी भएको रकम रू.१,३०,०००। मिति २०८०।११।०४ मा र पारिश्रमिक कर कट्टि नभएको रकम रू.१४,०३८।- गरि जम्मा रू. १,४४,०३८।- असुल भई दाखिला प्रमाण पेश भएको छ।

(ज) लेखापरीक्षणमा परीक्षण गरिएका मुख्य विषयहरु - लेखापरीक्षण योजना अनुसार परीक्षण गरिएका विषयहरु अनुसूची-२ मा संलग्न छ । लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार छन्:

लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु

२ **वित्तीय विवरण परीक्षण**

२.१ **वित्तीय प्रतिवेदन-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को नियम ७२(२) मा नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिमको आय र व्ययको वर्गीकरण तथा खर्च शीर्षक सम्बन्धी व्यवस्था अवलम्बन गर्नुपर्ने तथा नियम ७६(२) मा महालेखा परीक्षकबाट स्वीकृत भए बमोजिमको ढाँचामा लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था गरेकोमा यस पालिकाले २०७६।२।१९ मा महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत भएको सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (NPSAS) अनुसार लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गर्नुपर्दछ । पालिकाले उपलव्ध गराएको स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७२) सम्बन्धमा निम्नअनुसार देखिएको छः

२.२ **वित्तीय विवरणको यथार्थता-** पालिकाको आर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कनको गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ । आर्थिक कारोबार गर्दा सुत्रको प्रयोग गरी सम्पूर्ण आर्थिक कारोवारको लेखाङ्कन तथा प्रतिवदेन गर्नु पर्दछ भने सोही प्रणालीबाट स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७२) तयार गर्नु पर्छ । पालिकाले सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणको रू २०,७६,६३,०१४।९६।०० सुत्रमा लेखाङ्कन गरेको छैन । जसले गर्दा सुत्रबाट तयार भएको वित्तीय विवरणसमेत पूर्ण नहुँदा पालिकाको यथार्थ आर्थिक अवस्थाको चित्रण गरेको छैन । तसर्थ सबै आर्थिक कारोबार सुत्र मार्फत हुने र सबै कारोबार वित्तीय विवरणमा समावेश गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

२.३ **फरक हिसाब –** यस पालिकाले सुत्रबाट तयार गरेको स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७२) ले सबै कारोबार नसमेटेको कारण लेखापरीक्षणका क्रममा पालिकाबाट भएका सबै कारोबार समेटिने गरी एकीकृत आर्थिक विवरण तयार गर्न लगाइएकोमा उक्त दुई विवरणमा देहायअनुसार गत वर्षको जिम्मेवारी रु २८,६६,१७,२९२।५३ यस वर्षको प्राप्ति रु ८१,६४,०५,४९१।१६।००यस वर्षको भुक्तानी रु ७८,८५,२०,६९७।४१ र बैङ्क मौज्दात रु ३१,४५,०२,०८६।२८ रहेको छ । सुत्रमा पालिकाको सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारहरु समाविष्ट गरी म.ले.प.फा.नं.२७२ ले पालिकाको समष्टिगत आर्थिक कारोबारको यथार्थ अवस्था चित्रण गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

विवरण	गतवर्षको जिम्मेवारी	यसवर्षको प्राप्ति	यसवर्षको भुक्तानी	बैङ्क मौज्दात

सुत्र अनुसारको वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७२)	२८,६६,१७,२९२।५३	६०,८७,४२,४७६।२०	५८,०८,५७,६८२।४५	३१,४५,०२,०८६।२८
एकीकृत आर्थिक विवरणअनुसार	२८,६६,१७,२९२।५३	८१,६४,०५,४९१।१६	७८,८५,२०,६९७।४१	३१,४५,०२,०८६।२८
फरक		२०,७६,६३,०१४।९६	२०,७६,६३,०१४।९६	

२.४ **बैङ्क हिसाब विवरण-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७६ अनुसार पालिकाको कारोबार, आय व्ययको लेखा प्रणाली तथा राजस्व र खर्च शीर्षकको वर्गीकरणअनुसार लेखाङ्कन र बैङ्क हिसाब मिलान विवरण (म.ले.प.फा.नं.२१२) तयार गरी हिसाब भिडान समेत गर्नुपर्दछ । पालिकाले बैङ्क हिसाब मिलान विवरण तयार नगरेको कारण वर्षान्तमा स्रेस्ता र बैङ्क मौज्दात देहाय अनुसार छ:

सि न	खाता	स्रेस्ताअनुसार मौज्दात रु.	बैङ्क स्टेटमेन्टअनुसार वर्षान्तको मौज्दात रु.	फरक रु.
१	आन्तरिक राजस्व खातत	००.००	००.००	
२	बाँडफाटबाट पाप्त राजस्व खाता	००.००	००.००	
३	आन्तरिक अनुदान खाता	००.००	००.००	
४	चालु खर्त खाता	००.००	००.००	
५	पुजिगत खर्त खाता	००.००	००.००	
६	विविध खर्च खाता	००.००	००.००	
७	स्थानिय तह धरौटी खाता	१५३९१८६३।९१	१५३९१८६३।९१	
८	स्थानिय तह संचितकोष खाता	२८६२८७३४१।६७	२८६२८७३४१।६७	
९	स्थानिय तह विविध कोष खाता	३३७२५६६।८५	३३७२५६६।८५	
१०	स्थिनिय तह प्रकोप व्यवस्थापन खाता	२४६८६१०।००	२४६८६१०।००	
	जम्मा	३०७५२०३८२।४३	३०७५२०३८२।४३	

पालिकाले म.ले.फा.नं. २१२ तयार गरी स्रेस्ता र बैङ्कबीच हिसाब मिलान गर्नुपर्दछ । कार्यालयले हिसाव मिलान नगर्दा म. ले. प. फा. न.२७२ सुत्रको श्रेस्तमा रू ३१,४५,०२,०८६।२८ मौज्दात बाँकी देखिन्छ भने बैक स्टेटमेन्ट अनुसार रू ३०,७५,२०,३८२।४३ मौज्दात बाकी देखिन्छ ।जसले गर्दा रू ६९,८१,७०३।८५ फरक देखिन्छ । अतः कार्यालयले हिसाव मिलान गरी प्रमाण पेश गर्नुपर्दछ ।

२.५ **फरक जिम्मेवारी-** पालिकाले आफ्नो कारोबारको जिम्मेवारी भिडान गरी हिसाब यकिन गर्नुपर्दछ । पालिकाको गत वर्षको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनअनुसार रु२७,७७,५४,५२८।६८ मौज्दात रहेकोमा यो वर्ष रु २८,६६,१७,२९२।५३ जिम्मेवारी सारेको छ । जस अनुसार लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको भन्दा रु ८८,६२,७६३।८५ बढी जिम्मेवारी सारेको सम्बन्धमा यकिन गर्नु पर्दछ ।

३ वजेट तथा कार्यक्रम

३.१ **खर्च बिश्लेषण-** पालिकाले यस बर्ष कुल आन्तिरक आयबाट रु १,५०,८७,१०२।१९राजस्व बाँडफाँड र अनुदानबाट रू ८०,१३,१८,३८८।९७ समेत रु ८१,६४,०५,४९१।१६ आम्दानी भएकोमा चालु तर्फ रु ४१,४७,२३,९९८।१२ र पूँजिगत तर्फ रु १६,६१,३३,६८४।३३ समेत रु ५८,०८,५७,६८२।४५ खर्च भएको छ । खर्च मध्ये आन्तरिक आयको हिस्सा २.५९ प्रतिशत रहेको छ । यस बर्ष पदाधिकारी सुबिधामा रु १,१५,७४,५००।०० खर्च भएको छ जुन आन्तरिक आयको ७६.७१ प्रतिशत रहेको छ । पालिकालाई प्राप्त भएको सबै अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकमबाट ७१.३९ प्रतिशत चालु र २८.६० प्रतिशत मात्र पूँजिगत निर्माणमा खर्च भएको देखिन्छ । यसबाट पालिकाहरुले विविध निर्माण प्रयोजनमा न्युन खर्च गरेको प्रशासनिक प्रयोजनमा बढि खर्च भएको देखिन्छ । प्रशासनिक खर्च नियन्त्रण गर्दै प्राप्त अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकम अधिक रुपमा विविध निर्माण प्रयोजनमा परिचालन गरिनु पर्दछ ।

३.२ **क्षेत्रगत बजेट र खर्च -** स्थानीय तहको एकीकृत, समानुपातिक र दिगो विकासका क्षेत्रगत रुपमा समानुपातिक बजेट विनियोजन गरी खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ । यस पालिकाको २०७९।८० को क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति देहायअनुसार रहेको देखिन्छः

मुख्य क्षेत्र	**वार्षिक वजेट**	**खर्च रकम**	**कुल खर्च मध्ये प्रतिशत**
आर्थिक विकास	89885	५५३३२	९.७४
पूर्वाधार विकास क्षेत्र	59847	८८३०६	१५.४५
सामाजिक क्षेत्र	338125	२८५८४५	५०.३२
वातावरण विविध	3133	२२९	०.०४
संस्थागत विविध सेवा प्रवाह र सुशासन	१८८७४	११६९०	२.०६
कार्य सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्च	२००७५५	१२६६३५	२२.२९

जम्मा	८१०५८९	५६८०३७	१००

उपरोक्त विवरण अनुसार सभाले विनियोजन गरेको बजेट मध्ये सामाजिक क्षेत्रमा सबै भन्दा बढी ५०.३२ प्रतिशत र वातावरण र विविधमा सबै भन्दा घटी ०.०४ प्रतिशत रहेको छ ।

३.३ **त्रैमासिक पूँजीगत खर्च**-आर्थिक कार्यविधि तथा बित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ३५ मा त्रैमासिक विवरण बनाई पेश गर्नु पर्ने र त्रैमासिक कार्यलक्ष्य तथा कर्यक्रम बमोजिम कार्यसम्पादन सम्पन्न गरी कर्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले उपलव्ध गराएको विवरण अनुसार त्रैमासिक पुजिगत खर्चको स्थिति देहाय बमोजिम छ । वर्षान्तमा हतारमा काम गराउँदा कामको गुणस्तरमा असर पर्ने देखिएकोले नियममा भएको व्यवस्था अनुरुप आषाढमा खर्च गर्ने परिपाटीमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

सि.नं.	प खर्च शीर्षक	कुल खर्च	चौमासिक खर्च (रु.हजारमा)				
			प्रथम त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेसो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	अषाढको
१	चालु	४०१९०२	८२८३१	७७५७९	९६६७५	१४४८१५	
२	पूँजिगत खर्चतर्फ	१६६१३३	४६६८	२५२१७	१६५८३	११९६६३	
		५६८०३५	८७४९९	१०२७९६	११३२५८	२६४४७८	१७५९९८
	प्रतिशत	१००	१५.४०	१८.०९	१९.९३	४६.५६	३०.९८

वार्षिक कार्यक्रम अनुसार त्रैमासिक रुपमा खर्चको प्रकृति हेर्दा कुल खर्च मध्ये चौथो त्रैमासिकमा ४६.५६ प्रतिशत र अषाढमा मात्र ३०.९८ प्रतिशत खर्च भएको देखियो । यसरी आर्थिक बर्षको अन्तमा खर्चको भार बढी हुँदा प्रशासनिक कार्यबोझ बढी हुने अनुगमन तथा निरीक्षण हुन नसकी कामको गुणस्तर कायम गर्न कठिनाई हुने भएकोले कार्यालयले वार्षिक कार्यक्रम अनुसार समयमै खर्च व्यवस्थापन गर्नु पर्ने देखियो ।

३.४ **बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६७(१) मा ४ सदस्यीय बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपूरकता कायम गर्नुपर्ने ब्यवस्था अनुसार समिति गठन गरेको भएता पनि आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, कार्यक्रमबीच परिपूरकता कायम गरेको समेत नदेखिएकाले बजेट तर्जुमा गर्दा ऐनमा भएको ब्यवस्थाको परिपालनामा ध्यान दिनुपर्दछ ।

३.५ **रकमान्तर-** आर्थिक कार्यबिधि तथा बित्तिय उत्तरदायित्व ऐन २०७६ को दफा २० बमोजिम कुनै एक अनुदान संकेत अन्तरगतको बजेट उपशिर्षकमा अपुग भएमा सोही शिर्षकमा तोकिएको एक वा एक भन्दा बढी अनुदान संकेत अन्तर्गतको उपशिर्षकमा बचत हुने रकम मध्यबाट बिनियोजन ऐनमा तोकिएको सिमा भित्र रही रकमान्तर

गर्न सकिने व्यवस्था छ । नगरपालिकाको बिनियोजन ऐन २०७७ मा रकमान्तरको प्रावधान रहेको छैन । कार्यपालिकाको निणर्य बमोजिम बिभिन्न शिर्षकमा कुल रू ५ करोड ८३ लाख ५१ हजार अर्थात कुल बजेट रू ७५ करोड २२ लाख ५१ हजारको ७.७५ प्रतिशत रकमाान्तर गरी खर्च गरेको देखिन्छ । अत यस्तो कार्यमा नियन्त्रण हुनु पर्दछ ।

---

४ राजस्व आन्तरिक नियन्त्रण

४.१ **आय अनुमान-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आयसमेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । पालिकाले पेश गरेको आय-व्ययको अनुमानमा आन्तरिक आयतर्फ मालपोत, कर, सेवा शुल्क, दस्तुर वापत अनुमानित रु. १,६१,८८,०००।- प्राप्त हुने प्रक्षेपण गरेकोमा आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा रु. १,५०,८७,१०२।- अर्थात् अनुमान भन्दा ७ प्रतिशत कम आय प्राप्त गरेको छ । आम्दानीका अन्य स्रोतको पहिचान गरी आयको अनुमान यर्थाथपरक बनाई आय आर्जन बृद्धि गर्नेतर्फ विशेष ध्यान दिन आवश्यक देखिएको छ । पालिका भित्र रहेका करदाताहरुको अभिलेख व्यवस्थित नरहेको एवं बुझाउन ल्याएको अवस्थामा मात्र कर एवं शुल्क बुझी लिने परिपाटी रहेकोले उल्लिखित असुली यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था देखिएन । आन्तरिक आयमा प्राप्त आय र प्राप्त हुनुपर्ने आय सम्बन्धमा कार्यालयले समेत परिमाण भिडान गरेको पाईएन । साथै राखुपर्ने मलेप फारमहरु समेत पूर्ण रुपमा प्रयोग गरेको पाईएन । प्राप्त हुनुपर्ने राजस्व सम्बन्धमा यकिन भिडान गर्न सक्ने अवस्था छैन् । पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र करदाताको अभिलेख अद्याविधक गरी करको दायरामा ल्याउदै कार्यालयले आम्दानीका सबै स्रोतको पहिचान गरी आयको अनुमान यर्थाथपरक बनाई आयआर्जन वृद्धि गर्ने तर्फ ध्यान दिन आवश्यक छ ।

४.२ **आन्तरिक आय-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा केन्द्रीय अनुदानबाट गरेको खर्चका तुलनामा आन्तरिक आयको स्थिति देहाय बमोजिम छ ।

केन्द्रीय अनुदानबाट खर्च	आन्तरिक आय	आन्तरिक आय प्रतिशत
३८०४१००००	१५०८७०००	३.९६

उपर्युक्त विवरण अनुसार स्थानीय तहमा प्राप्त केन्द्रीय अनुदानबाट भएको खर्चको तुलनामा आन्तरिक आयको हिस्सा ३.९६ प्रतिशत मात्र रहेको छ । त्यसैले पालिकाको आन्तरिक आय सङ्कलनको दायरालाई फराकिलो पार्दै आन्तरिक आय वृद्धि गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

४.३ **कर तथा शुल्क असुली-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ५५, ५७, ५८ र ५९ मा एकीकृत सम्पत्ति कर र घरजग्गा कर, घरजग्गा वहाल कर, व्यवसाय कर र वहाल विरौटी शुल्क उठाउने व्यवस्था रहेको छ । ती आय शीर्षकमा आय अनुमान र असुली स्थिति निम्नानुसार रहेको देखिन्छ ।

आय शीर्षक	अनुमान	असुली	असुली प्रतिशत
एकीकृत सम्पत्ति कर र घरजग्गा कर	६,००,०००।-	५९७६९७	१००
घरजग्गा वहाल कर	१०,००,०००।-	२८,१०,२१७	२८१
व्यवसाय कर	१०,००,०००।-	१३,८७,४५३।-	१३९
वहाल विरौटी कर	२,००,०००।-	०	०

पालिका भित्र रहेका करदाताहरुको अभिलेख व्यवस्थित नरहेको एवं बुझाउन ल्याएको अवस्थामा मात्र कर एवं शुल्क बुझ्ने परिपाटी रहेकोले उल्लिखित असुली यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था देखिएन । तसर्थ, आफ्नो क्षेत्रभित्र करदाताको अभिलेख अद्यावधिक गरी करको दायारामा ल्याउनु पर्दछ ।

४.४ **व्यवसाय कर -** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ५८ मा पालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न व्यवसाय गर्ने व्यक्तिबाट व्यवसाय कर उठाउनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस वर्ष पालिकाले व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण शुल्क वापत रु. १३,८७,४५३।- कर सङ्कलन गरेकोमा पालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका व्यवसायीहरुको अभिलेख अध्यावधिक गरेको छन् । जसबाट पालिकाले सङ्कलन गरेको व्यवसाय कर यथार्थ मन्न सक्ने अवस्था छैन । तसर्थ, पालिकाले क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका सम्पूर्ण व्यवसायीको अद्यावधिक अभिलेख राखी करको दायराभित्र ल्याउनु पर्दछ ।

४.५ **राजश्व दाखिला-** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २८ मा सरकारी नगदी सोही दिन वा त्यसको भोलिपल्ट यथास्थानमा दाखिला नगरेको देखिन आएमा सम्बन्धित तालुक कार्यालय वा विभागीय प्रमुखले दश दिनसम्म ढिलो गरेको भए दाखिला गर्न बाँकी रकम र सो रकमको दश प्रतिशतले जरिवाना गरी सो समेत दाखिला गर्न लगाउने र सोभन्दा बढी ढिलो गरेको भए १० प्रतिशतका दरले जरिवाना गरी दाखिला गर्न लगाई कसुरको मात्रा अनुसार प्रचलित कानून बमोजिम कारबाही कारबाही समेत गर्न, गराउन सक्ने व्यवस्था छ । पालिकामा वडाको राजश्व दाखिला ढिलो भएकोले ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार तोकिएको अवधि भित्र दाखिला गरेको/गर्न लगाएको छैन । ढिलो दाखिला रकममा पालिकाले जरिवाना एकिन गरी असुल गरेको समेत देखिएन । अतः पालिकाले असुली आम्दानी रकम समयमा दाखिला नगर्ने पदाधिकारीलाई जिम्मेवार बनाई जरिवाना सहित असुल गर्नेतर्फ ध्यानदिनु पर्दछ ।

५ **बेरुजु लगत -** महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले २०७६।७७ देखि नयाँ सरकारी लेखा फारामहरु तीनै तहका सरकारले लागू गर्नु पर्ने गरी ०७६/४/९ मा परिपत्र गरेको थियो । सो परिपत्र अनुसार कार्यालयले महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट लागू गरेका फारामको अनिवार्य रुपमा राख्नुपर्दछ । पालिकाले बेरुजु लगत खाता म. ले.

प. फा. नं. ८०१, सम्परीक्षण गोश्वारा अभिलेख खाता म. ले. प. फा. नं. ८०५ लगायत बेरुजु लगत र फस्यौंटका लागि आबश्यक म. ले. प. फा. नं. प्रयोगमा ल्याउनु पर्दछ ।

६ **संगठन तथा कर्मचारी व्यवस्थापन**

६.१ **प्रशासकीय संगठन र जनशक्ति व्यवस्थापन** – स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको कार्यबोझ, राजस्व क्षमता, खर्चको आकार र स्थानीय आवश्यकता समेतलाई ध्यानमा राखी कर्मचारी समायोजन भएपछि मात्र संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा स्थानीय तहमा संगठन संरचना कायम हुने व्यवस्था छ । पालिकामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित ८३ दरबन्दी स्वीकृत रहेकोमा ५२ जना पदपूर्ती भएको विवरण प्राप्त भएको छ। लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार कार्य व्यवस्थापनका दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिएका ईन्जिनियर, जन स्वा.अधिकृत,सुचना प्रविधि अधिकृत लगायतका ३१ पदहरु रिक्त रहेका छन्। दरबन्दी बमोजिम जनशक्तिको पूर्णता नहुँदा विषयगत कार्यक्रम सञ्चालन, सेवा प्रवाह तथा पालिकाको समग्र कार्य सम्पादनमा असर परेको स्थिति छ । तसर्थ रिक्त पदहरु यथाशक्य छिटो पूर्ति गरी सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।

६.२ **कर्मचारी करार —** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्र र कार्यबोझको विश्लेषण गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणको आधारमा स्थायी प्रकृतिको कामको र सेवा करारबाट लिईने कर्मचारीको दरबन्दी प्रस्ताव गर्नुपर्ने र अस्थायी दरबन्दी सृजना गर्न नसकिने व्यवस्था छ । पालिकाले विभिन्न ९२ जना कर्मचारीहरु करारमा राखि रू.१,४६,४७,०००। खर्च लेखेको छ ।

६.३ **वडा सचिवको पदपूर्ति** - पालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालयबाट संचालित सेवा प्रवाहमा महत्वपुर्ण भूमिका रहेका वडा सचिवको दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था देहाय बमोजिम छ ।

वडा संख्या	वड सचिवको दरबन्दी	वडा सचिवको पदपूर्ति	रिक्त वडा सचिव
१०	१०	८	२

रिक्त वडा सचिवहरूको पदपुर्ति गरी सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ।

७ **सेवा प्रवाहको स्थिति-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन बनाउन तथा सो को अधिनमा रही आवश्यकता अनुसार नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने छ । यस वर्ष पालिकाबाट निम्नअनुसार सेवा प्रवाह गरेको विवरण प्राप्त भएको छः

विवरण	**जम्मा**
स्वीकृत घरनक्सा दर्ता पास	
पञ्जिकरणतर्फ	
जन्मदर्ता	५७१७

मृत्युदर्ता	९८५
बसाईसराई दर्ता	९४४
विवाह दर्ता	१७१८
सम्बन्धविच्छेद दर्ता	३०
पूर्वाधार विकास सडक निर्माण	
कालोपत्रे सडक निर्माण	०
कालोपत्रे सडक मर्मत	०
ग्राभेल सडक निर्माण	०
ग्राभेल सडक मर्मत	०

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार पालिकाबाट प्रदान गरिने सेवाप्रवाहमध्ये पञ्जिकरण बाहेकका अन्य सेवा सञ्चालनमा सन्तोष जनक देखिएन । यसरी पालिकामा अपाङ्ग मैत्री सेवा, डिजिटल सेवा, एस.एम.एस. सेवा, अनलाइन सेवा तथा अन्य आधुनिक सेवाको विस्तार गर्नु पर्दछ।

८ **पेश्की-** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को परिच्छेद-५ मा पेश्की दिने र फस्यौंट गर्ने सम्बन्धि उल्लेख छ। यसका अतिरिक्त निर्माण व्यबसायिलाई मोबिलाइजेसन प्रयोजनका लागि दिएको पेश्की उक्त नियमावली र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११३(५) बमोजिम असुल फस्यौंट हुनुपर्ने रू.

क्र.सं.	पेश्की लिएको मिति	गो. भौ.	पेश्कीको विवरण	पेश्की लिने ब्यक्ती, फर्म वा कम्पनीको नाम	खर्च उपशिर्षक	जम्मा बाँकी पेश्की		
						म्याद ननाघेको	म्याद नाघेको	जम्मा
	कर्मचारी							
१	२०७९।०७।१७	२०६	नवशिशु स्वागत कार्यक्रम	करन बहादुर कामी	२२५२२	०	१०००००	१०००००
	ठेकेदार							
२	२०७९।११।०३	६१	समपुरक कोष	मष्टा निर्माण सेवा	३११५९	९५००० ०	०	९५००००
३	२०७९।१२।०५	८१	समपुरक कोष	मष्टा निर्माण सेवा	३११५९	९५००० ०	०	९५००००

४	२०७९।१२।२३	३१	स्वास्थ्य तथा वडा कार्यालय निर्माण	एस.एम.पी. कन्स्ट्रक्सन कम्पनी प्रा.लि.	३११ १२	१६९८९८	०	१६९८९८
५	२०७९।१२।२७	३३	बैजनाथ टोल रामिसह कार्किको घरदेखी बिदास्म सडक कालोपत्रे	एम.आर. कन्स्ट्रक्सन	३११ ५१	६२७७३०	०	६२७७३०
६	२०८०।०१।०४	१०८	समपूरक कोष	एम.आर. कन्स्ट्रक्सन	३११ ५९	२५१०९२	०	२५१०९२
७	२०८०।०१।१०	३६	स्वास्थ्य तथा वडा कार्यालय निर्माण	एस.एम. पी. कन्स्ट्रक्सन	३११ १२	४२४७६३	०	४२४७६३
८	२०८०।०१।१०	३७	सिसैया चोकदेखि प्रगति टोल सडक कालोपत्रे बेदकोट नगरपालिका १०	लुम्बिनी बिल्डर्स	३११ ५१	९९५९९	०	९९५९९
९	२०८०।०१।१७	३८	सिसैया चोकदेखि प्रगति टोल सडक कालोपत्रे बेदकोट नगरपालिका १०	लुम्बिनी बिल्डर्स	३११ ५१	२५९५९९	०	२५९५९९
१०	२०८०।०२।०३	४३	खोप केन्द्रको भवन निर्माण	दोगडा भूमिराज कन्स्ट्रक्सन	३११ १२	४२००००	०	४२००००

११	२०८०।०२।१०	१६२	Bedkot Cricket Stadiam Constructio n,ward no. ६	भट्ट ब्रदर्श निर्माण सेवा	३११५९	५५००००	०	५५०००००

.... (प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर पेश्की फछ्र्यौट भई प्रमाण पेश भएको आधारमा मिति २०८१।०१।२५ को निर्णयबाट रु.६,३४,००० सम्परीक्षण गरिएको ।)

पेश्की	१,००,०००

९ **आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली**

९.१ **आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली**- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ बमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरेकोदेखिएन । यस सम्वन्धमा देखिएका अन्य व्यहोराहरु तपशिल बमोजिम रहेका छन ।

· पालिकाले कार्यक्रमगत तथा योजनागत खाता राखेको पाईएन । साथै पालिकाबाट यस वर्ष संचालित कार्यक्रम तथा योजनाको कार्यान्यिवयन र सेवा प्रवाह समेतको वार्षिक कार्यक्रम अनुसारको प्रगति प्रतिवेदन तयार गरेको पाईएन,

· आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन २०७६ बमोजिमको आन्तरिकनियन्त्रणतथालेखापरीक्षणसमितिको गठन गरेको पाइएन,

· सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ७ र ८ खरिद अनुसार गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्नर्मा तयार गरेको पाइएन,

· स्थनीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १३ बमोजिम आर्थिक वर्ष सुरु हुनुभन्दा १५ दिन अगावै पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रको निर्माण सामाग्री मूल्य ज्याला भाडा तथा अन्य महशुलको स्थानीय न्यूनत्तम दररेट तोक्नुपर्नेमा तोकिएको पाइएन

· पालिकाबाट संचालन भएका विभिन्न योजना निर्माण गर्न गठन गरेका उपभोक्ता समिति मान्यता प्राप्त हुने गरी दर्ता गरेको पाइएन ।

· सार्वजनिक खरिद नियावली २०६४ को नियम ९७ अनुसार यस वर्ष कार्यसम्पन्न भएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरु उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा गरेको पाईएन।

· कार्यालयको श्रेष्ता र वैक बीचको हिसाव फरक परे वा नपरेको सम्वन्धमा वैक हिसाव मिलान विवरण तयार नगरेको कारण हिसाव मिलान भए नभएको सम्वन्धमा यकिन गर्न सकिएन,

· जिन्सी निरिक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भए अनुसार विभिन्न मालसामान मर्मत तथा लिलाम गर्नु पर्नेमा गरेको पाईएन,

· कार्यालयले उद्देश्य प्राप्तिमा आइपर्ने सम्भावित जोखिमहरु पहिचान गरि निराकरणको प्रयास गरेको अभिलेख राखेको पाइएन,

· कुनै रकम भुक्तानी दिँदा रित पुगे वा नपुगेको जाँच गरी रसिद विल भर्पाइहरुमा सिलसिलेवार नम्वर राखि कार्यालय प्रमुखले तोकेको कर्मचारीले भुक्तानी भएको जनाउने छाप समेत लगाई दस्तखत गरी प्रमाणित गर्नुपर्नेमा से अनुसार गरेको पाईएन,

· ठेक्काहरुको विस्तृत विवरण देखिने गरि ठेक्का खाता र कन्टिन्जेन्सी खाता राखेको पाईएन,

· कन्टेन्जेन्सी योजना तथा कार्यविधि तयार गरी व्यवस्थित गरेको पाइएन,

· स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७४(२) अनुसार सार्वजनिक खरिद नियमावली वनाई लागु गर्न सक्ने व्यवस्थाबमोजिम सार्वजनिक खरिद नियमावली तर्जुमा गरेको देखिन्छ । यो नियमावलीलाई लचिलो बनाई संघीय कानुन बमोजिम संशोधन गर्ने र कार्यान्वयनमा ल्याउने गरेको पाइएन । पालिकाले आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली बनाइ लागू गरेको देखिएन,

· वातावरण संरक्षणको एकिकृत दीर्घकालिन योजना तयार गरेको पाइएन,

· पालिकाले सबै कारोबारहरुको अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट समयमा प्रमाणित गरी राखेको पाइएन,

· वेरुजुको लगत अद्यावधिक गरी व्यवस्थित रुपमा अभिलेख राखेको पाइएन,

· स्थानीय सार्वजनिक लेखा समिति गठन गरी बेरुजु फछ्यौंटको कार्यदल बनाएर कार्यान्वयन गर्ने गरेको पाइएन,

· सुशासन व्यवस्थापन तथा सञ्चालन नियमावली, २०६५ अनुसार नागरिक वडापत्रमा उल्लेखित सेवाहरुको कार्यान्वयन स्थिती अनुगमन गर्न अनुगमन संयन्त्र तय गरेको पाईएन,

· संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको मिति २०७३।१२।२५ को आर्थिक कारोबार तथा खाता सञ्चालन सम्बन्धमा थप स्पष्ट पारिएको परिपत्रको दफा १७ बमोजिम यस पालिका तथा पालिकामा समाहित भएका साविकका गाउँ विकास समितिहरुको नाममा रहेको पेश्की तथा बेरुजु अभिलेख समायोजन भएको पालिकामा कायम गरी नियमानुसार पेश्की फछ्र्यौट तथा बेरुजु सम्परीक्षण कार्य गर्नुपर्नेमा यस पालिकामा समाहित भएका साबिकका विषयगत कार्यालयको बेरुजू लगत तथा सम्परीक्षणको अभिलेख पालिकाले यकिन गरी अध्यावधिक गरेको पाइएन ।

आन्तरिक नियन्त्रण कमजोर हुँदा पालिकाको वित्तीय सुशासन तथा समग्र सेवा प्रवाह कमजोर हुने देखिन्छ । फलस्वरुप सार्वजनिक जवाफदेहिता र उत्तरदायित्व कायम हुन सक्दैन । तसर्थ, पालिकाले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई तोकीए बमोजिम प्रभावकारी र विश्वसनीय बनाइ सेवा प्रवाह सुदृढ बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

९.२ सार्वजनिक खरिद ऐन,२०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को व्यवस्था बमोजिम कुनैपनि निर्माण व्यवसायीसँग भएको निर्माण कार्यको सम्झौता भएको मितिले १५ दिन भित्र कार्यतालिका पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यो पालिकाले ठेक्का लगाएको कुनैपनि निर्माण व्यवसायीले कार्य सम्पादन कार्यतालिका पेश गरेको पाइएन । कार्यतालिका बमोजिम कामको परिमाण र बाँकी समय बीचमा तुलना गरी म्याद थप गर्नु पर्ने अनुगमन गरी कामको प्रगतिको बारेमा निर्देशन दिने जस्ता कार्य गर्न सहज हुने तथा कार्यतालिका सम्झौताको एक अंग भएकोले कार्यतालिका अनिवार्य गरी सोही बमोजिम कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गरी व्यवस्थित गर्नु पर्दछ ।

० **आम्दानी रसिद नियन्त्रण खाता व्यवस्थित नरहेको** - आम्दानी रसिद नियन्त्रण खाता व्यवस्थित नरहेकोः कार्यालयले आन्तरिक नियन्त्रण खाता राखी आन्तरिक आम्दानीलाई व्यवस्थित गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले रसिद नियन्त्रण खाता राखि त्यसलाई आवधिक रुपमा भिडान गरी आर्थिक वर्षको अन्त्यमा त्यसलाई प्रमाणित गरी बन्द गर्नु पर्नेमा सो गरेको पाइएन । यसले गर्दा पालिकाको आन्तरिक आयको वास्तविक पहिचान र कार्यान्वयन हुन सक्दैन । यस तर्फ पालिकाले ध्यान दिनु जरुरी देखिन्छ ।

११ **कानून निर्माण तथा न्या सम्पादनको अवस्था**

११.१ **कानुन निर्माणको अवस्था-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को परिच्छेद १५ दफा १०२ को उपदफा १ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन बनाउन सक्ने व्यवस्था छ भने सोही ऐनको सोही दफाको उपदफा २ मा ऐनको अधिनमा रही कार्यापालिकाले आवश्यकतानुसार नियम निर्देशिका कार्यविधि र मापदण्ड बनाउन सक्ने व्यवस्था रहेको छ । सोही ऐनको सोही दफाको उपदफा ३ बमोजिम स्थानीय तहले बनाएको कानुन स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस पालिकाले दिएको विवरण अनुसार हालसम्म १६ ऐन, ६ नियमावली, १९ कार्यविधि, १ मापदण्ड, १६ निर्देशिका र ३ नीति सहित जम्मा ६१ कानुनहरु निर्माण भएको देखिन्छ । सो कानुनहरु मध्ये आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा ४ ऐन, १ कार्यविधि, १ निर्देशिका र १ नीति गरी जम्मा ७ कानुनहरु निर्माण भएको देखिन्छ । हालसम्म आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली बनेको देखिएन । स्थानीय तहलाई उत्पादन र वितरणको केन्द्र तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सुशासनको नमुनाको रुपमा विकास गर्नको लागि आवश्यक कानुनहरुको निर्माण गरी कानुनी सामञ्जस्यता र तादाम्यताका साथ प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु जरुरी देखिन्छ ।

११.२ **न्यायिक समितिको कार्यसम्पादनको अवस्था-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ८ मा न्यायिक कार्य सम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ । सोही परिच्छेदको दफा ४६ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा नेपालको संविधानको धारा २१७ बमोजिम न्यायिक समिति रहने व्यवस्था छ । त्यस्तै दफा ४७ मा न्यायिक समितिको अधिकारक्षेत्रको बारेमा व्यवस्था रहेको छ । यस पालिकाको न्यायिक समितिको लागि न्यायिक मेलमिलाप कक्षको व्यवस्था गरेको छैन । पालिकाले उपलब्ध गराएको विवरण अनुसार अघिल्लो आर्थिक वर्षको फछ्र्यौट हुन बाँकी उजुरीको संख्या ५, आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा दर्ता भएका २३ वटा गरी जम्मा २८ वटा उजुरी दर्ता भएका छन । जसमध्ये २५ उजुरीको मेलमिलाप गरी फछ्र्यौट गरेको र ३ उजुरिहरुको किनारा लगाउन बाँकि देखिन्छ जुन कुल प्राप्त उजुरीको तुलनामा १०.७१ प्रतिशत हुन आउँछ ।यसरी समयमा सबै उजुरीको मेलमिलाप हुन

नसक्दा नागरिकमा न्याय पाएको अनुभुति हुन सक्दैन । यसर्थ, आम नागरिकको सहज पहुँच कायम गरी न्यायिक अधिकार प्राप्त गरेको अनुभूति दिलाउने गरी न्यायिक समितिको क्षमता विकास गर्नु जरुरी छ ।

१२ **सफ्टवेयर खरिद** - नेपाल सरकारको सूचना प्रविधि प्रणाली (व्यबस्थापन तथा सञ्चालन) निर्देशिका, २०७१ को बुँदा नं. ४.१ मा कुनै सरकारी निकायले आफ्नो कार्य विद्युतीय माध्यमबाट सञ्चालन गर्नका लागि प्रयोग गर्ने सूचना प्रविधि प्रणालीको निर्माण गर्दा त्यस्तो प्रणाली सम्बन्धी कागजात तयार गरी मानक अनुरुप भए नभएको निर्धारण गर्न सूचना प्रविधि विभागबाट स्वीकृत गराउन पर्ने व्यबस्था रहेको छ । पालिकाले राजश्व व्यवस्थापन कार्यको लागि सफ्टटेक कम्पनिले तयार गरेको प्रणालीको सफ्टवेयर सञ्चालन गरेको छ । सो सफ्टवेयर सञ्चालनको लागि पालिकाले सूचना प्रविधि विभागबाट स्विकृती लिएको पाइएन । संघीय संरचनामा तहगत सरकारहरुको प्रतिवेदन प्रणालीमा एकरुपता र सामञ्जस्यता कायम गर्ने गरी प्रणालीहरुको परीक्षण (System Audit) गरी प्रणालीहरुको व्यवस्थापन, विकास र सञ्चालन गर्ने तर्फ पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ ।

१३ **आर्थिक सहायता र अन्य विविध खर्च**

१३.१ **आर्थिक सहायता**- पालिकाले स्पष्ट मापदण्ड र कार्यविधि तर्जुमा गरी तथा बजेट विनियोजन गरेर मात्र आर्थिक सहायता वितरण गर्नु पर्दछ। पालिकाले विभिन्न ५७ जना व्यक्तिहरुलाई जम्मा रू.४,७५,०००। आर्थिक सहायता वितरण गरेको छ । उक्त रकम पालिकाको कुल आन्तरिक आय रू. १,५०,८७,१०२। को ३.१४ प्रतिशत हुन आउँछ । निश्चित विधि र मापदण्ड वेगर आर्थिक सहायता वितरण गर्ने प्रक्रियामा नियन्त्रण हुनु पर्दछ ।

१३.२ **विविध तथा सभा संचालन खर्च—** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम व्ययको बजेट अनुमान आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही औचित्यताको आधारमा विविध खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर पालिकाले यस वर्ष विविध तथा सभा संचालन खर्चतर्फ रू.३२,५२,०००। खर्च गरेको छ।जुन पालिकाको कुल आन्तरिक आय रू.१,५०,८७,१०२।१९ को २१.५५ प्रतिशत हो। यस्तो खर्च औचित्यको आधारमा गर्नु पर्दछ ।

१४ **सम्पत्ति उपयोग तथा संरक्षण**

१४.१ **सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख**- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९७ मा पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सरकारी, सामुदायिक तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको रेखदेख, मर्मत सम्भार र संरक्षण गर्नुपर्ने व्यस्था छ । पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रको सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख राखेको पाइएन । सार्वजनिक पर्ति ऐलानि जग्गा तथा सम्पत्तिको अतिक्रमण भए नभएको अनुगमन हुने अवस्था देखिदैंन । संरक्षण उपयोग नीति र मापदण्ड पालना भएको छैन् । पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रको सम्पत्तिको अभिलेख, रेखदेख, मर्मत सम्भार एवं संरक्षण गर्नु पर्दछ ।

१४.२ **स्थानीय तथ्याङ्क, अभिलेख तथा स्रोत नक्साङ्कन**- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभूत तथ्याङ्क संकलन, अभिलेख र सो को ब्यवस्थापन गर्नुपर्ने तथा आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक श्रोत अन्तर्गत खानी, जंगल तथा अन्य श्रोत, पूर्वाधार अन्तर्गत सडक, पुल, खानेपानी लगायतको अभिलेख तथा श्रोत नक्साङ्कन सहितको पालिकाको प्रोफाइल तयार गर्नुपर्ने ब्यवस्था

छ । पालिकाले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको तथा स्रोत नक्साङ्कन गरेको देखिएन । स्थानीय तहका हरेक प्राथमिकीकरणका क्रियाकलाप सञ्चालनमा तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने हुँदा सोको संकलन र अभिलेख राख्ने कार्यमा पहल हुनु आवश्यक छ । तथ्याङ्क बेगर प्राथमिकतामा राखिएका योजना, बजेट, प्रक्रिया र कार्यान्वयनले उचित सार्थकता नपाउने हुँदा यसतर्फ पालिकाले अभिलेख ब्यवस्थापनमा ध्यान दिनु पर्दछ ।

१४.३ **सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा संरक्षण, उपयोग तथा हक हस्तान्तरण-** स्थानीय सरकार सञ्चाल ऐन, २०७४ को दफा ९७ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सरकारी सामुदायिक तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको रेखदेख, मर्मत सम्भार र संरक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार एवं संरक्षण गरेको र अभिलेख राखेको पाइएन । पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सम्पत्तिको रेखदेख मर्मत सम्भार एवं संरक्षण गर्नु, गराउनु र अभिलेख राख्नुपर्दछ ।

१४.४ **जिन्सी लगत खाता-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ९७, ९८ र १०४ अनुसार साविकको गाविस र विषयगत कार्यालयको चल अचल सम्पत्ति, दायित्व तथा अभिलेख उक्त कार्यालयहरु समाहित भएका पालिकामा स्वतः हस्तान्तरण हुनुपर्ने र यसरी हस्तान्तरण हुने सम्पूर्ण सम्पत्तिको अभिलेख तथा जिन्सी लगत खाता २०७५ असार मसान्तभित्र स्थानीय तहले तयार गरी प्रतिबेदन तयार गर्नुपर्नेमा गरेको नदेखिएकोले प्रतिवेदन तयार गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ।

१४.५ **जिन्सी व्यवस्थापन -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ९९ मा जिन्सी निरिक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेवमोजिम पालिकाले जिन्सी निरिक्षण प्रतिवेदन पेस गरेको छ। आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ९९ को उपनियम ४ अनुसार लिलाम विक्री गर्नुपर्ने मालसामान ६ महिना भित्र र मर्मत संभार गर्नुपर्ने मालसामान ३ महिना भित्र गरी सक्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस पालिकाको आ.व. २०७९।८० को जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदनले लिलाम विक्री गर्नुपर्ने भनी उल्लेख गरेका ७ वटा डेस्कटप कम्प्युटर, ३ वटा ल्यापटप, २ वटा प्रिन्टर लगायत २६ प्रकृतिका २१७ वटा मालसामान तथा मर्मत गर्नुपर्ने भनी उल्लेख गरेका १ वटा प्रोजेक्टर, १ वटा कुलर लगायत १० प्रकृतिका ७० वटा मालसामान उक्त नियमावलीको नियम ९९ अनुसार लिलाम विक्रि तथा मर्मत संभार गरी जिन्सी सम्बन्धी व्यवस्था लाई चुस्त र दुरुस्त वनाउनु पर्नेमा सो गरेको देखिएन ।जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदनले उल्लेख गरे अनुसार चालु हालतमा नरहेका जिन्सी सामानहरु लिलाम तथा मर्मतको कारवाही अगाडी वढाउनु पर्ने देखिन्छ।

१४.६ **सहायक जिन्सी खाता-** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम १०३ मा कुनै कर्मचारि सरूवा, वढुवा वा अवकाश, असाधारण विदा वा अन्य कारणले आफु कार्यरत कार्यालय छोडी जादाँ आफ्नो जिम्मामा रहेको जिन्सी मालसामान वरवुझारथ गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। जसका लागी कार्यालयले सहायक जिन्सी खाता राखी अद्यावधिक गर्नुपर्दछ। पालिकाले सहायक जिन्सी खाता नराखेको कारण पालिकावाट अवकाश सरूवा भएका कर्मचारिहरूले फिर्ता गर्नुपर्ने सामान फिर्ता गरे नगरेको सम्वन्धमा एकिन गर्न सकिएन। पालिकाले जिन्सी खाता राखि समय समयमा अद्यावधिक गर्ने तर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ।

---

१५ आन्तरिक आयतर्फ

१५.१ **राजश्व शाखा प्रमुखको रुपमा जिम्मेवारी नदिएको-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ बमोजिम प्रत्येक स्थानीय तहले राजश्व शाखाको प्रमुखको रुपमा कुनै स्थायी कर्मचारीलाई जिम्मेवारी दिनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस पालिकाले राजश्व शाखाको जिम्मेवारी संहाल्ने गरी कुनैपनि स्थायी कर्मचारीलाई जिम्मेवारी दिएको देखिएन । यसले गर्दा राजश्व व्यवस्थापन कार्य जवाफदेही र उत्तरदायी हुन सक्दैन । यस तर्फ पालिकाको ध्यान जानु जरुरी छ ।

१५.२ **मुल्य अभिबृद्धिकर —** पालिकाले आन्तरिक आय वापत प्राप्त गरेको आम्दानीमा मुल्य अभिवृद्धि कर दाखिला गर्नु पर्दछ । पालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नदिजन्य पदार्थको रोयल्टीको ठेक्काबाट प्राप्त गरेको रु. ९१,१७,०००.०० को १३ प्रतिशतले हुने मुल्य अभिवृद्धि कर रु. ११,८५,२१०.०० दाखिला भएको पाइएन । यसर्थ, सम्बन्धित ठेकेदार कम्पनीबाट श्री गणपति कन्ट्रक्सन शुक्लाफाँटबाट असुल गरी संघीय संचित कोषमा दाखिला हुनुपर्ने देखिएको रु.

असुल गर्नुपर्ने	११,८५,२१०

१५.३ **कवाडी कर सम्बन्धी ठेक्का-** आयकर ऐन २०५८ तथा नियमावली २०५९ को व्यवस्था बमोजिम आन्तरिक आयको ठेक्कामा मुल्य अभिवृद्धि कर रकम सम्बन्धित ठेक्का लिने व्यक्ति फर्म संस्था वा कम्पनीबाट असुल गरी संघिय संचित कोषमा जम्मा गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले आन्तरिक आय अन्तर्गत ठे.नं. ०२।२०७९।८० कवाडी समान निकासीमा कर उठाउने ठेक्काको लागि सोनुराज ट्रेड एण्ड सप्लायर्सले कबोल गरेको रु. १५,५१,०००.०० (भ्याट बाहेक) मा कार्यपालिकाको निर्णयानुसार ८ प्रतिशत छुट दिई रु. १४,२६,९२०.०० राजश्व खातामा जम्मा गरी सम्झौता गरेको पाइयो । यसरी पालिकाले राजस्वको ठेक्का सम्बन्धीको छुट सम्बन्धीको निर्णय गर्दा पालिकाको आम्दानीमा पर्ने असर मूल्य अभिवृद्धि करमा हुने असर र प्रतिस्पर्धाको अवस्थालाई आंकलन गरी कार्यविधि तथा नगरसभाको निर्णय बमोजिम गर्नुपर्दछ ।

१५.४ **नदिजन्य पदार्थको ठेक्का सम्बन्धी-** नगरपालिकाले ढुङ्गा गिट्टी बालुवाको उत्खनन् र बिक्री सम्बन्धीको न्युनतम कबोल अंक १,४७,०२,०००.०० कायम गरी तीन पटक सम्म सूचना प्रकाशन गर्दा समेत ठेक्का बन्दोबस्त हुन नसकेकोले नगरपालिकाको आन्तरिक आय ठेक्का बन्दोबस्त सम्बन्धी नियमावली २०७६ को नियम १.५ बमोजिम चालु आ. व. को बाँकि अवधिको लागि उक्त ठेक्का बन्दोबस्त गर्न रु. ९०,००,०००.०० न्युनतम अंक कायम गर्न सिफारिस गर्ने राजश्व परामर्श समितिको मिति २०७९।०६।०९ सिफारिस र कार्यपालिकाको निर्णय गरेको पाययो । तत्पश्चातको सूचना बमोजिम मिति २०७८।०७।२० मा श्री गणपति कन्ट्रक्सन शुक्लाफाँट नगरपालिका १० ले कबोल गरेको अंक ९१,१७,०००.०० मुल्य अभिबृद्धि कर बाहेकको रकम लाई स्वीकृत गरी ठेक्का व्यवस्था गरेको छ । घुर्सुवा बगुन छेला मुसेपानी गाउजी बाट उत्खनन् संकलन र बिक्री गर्ने गरी भएको ठेक्कामा निम्नानुसारको व्यहोरा देखिएका छन ।

गणपति कन्ट्रक्सनले कबोल गरेको रकम रु ९११७०००।०० मुल्य अभिवृद्धि कर बाहेक रकम मा मिति २०७९।०९।०६ मा सम्झौता भएको प्रथम किस्ता कबोल अंकको ३५ प्रतिशत रु ३१९०९५०।०० मध्ये रु

५०००००।०० बैकमा नगद जम्मा गरेको भौंचर र बाँकी रु २६९०९५०।०० माघ १५ गते बुझाउने प्रतिवद्धता जनाई रु ८६१७०००।०० को एन एम बी बैक र नबील बैकको बैक जमानत संलग्न गरेको तथा दोस्रो किस्ता वापतको ३५ प्रतिशत रकम चैत्र मसान्तभित्र र बाँकी ३० प्रतिशत रकम जेष्ठ मसान्त सम्म बुझाउने गरी सम्झौता भएको देखिन्छ । भुक्तानीको व्यहोरा निम्नानुसार रहेको छ ।

वेतकोट नगरपालिकाको नदिजन्य पदार्थको गणपति कन्ट्रक्सनबाट राजश्वदाखिला भएको रोयल्टिको विवरण			
सि. नं.	जम्मा भएको मिति	दाखिला भएको रकम	कैफियत
१	२०७९।१०।२३	३,००,०००.००	नगद जम्मा
२	२०७९।१०।२४	२,००,०००.००	नगद जम्मा
३	२०७९।११।०२	१,३५,१००.००	नगद जम्मा
४	२०७९।११।०४	२६,९०,९५०.००	नगद जम्मा
५	२०८०।०१।२६	३१,९०,९५०.००	नगद जम्मा
६	२०८०।०३।३०	२६,००,०००.००	बैक जमानत बाट जफत
जम्मा		९१,१७,०००.००	

यसरी यो ठेक्कामा ठेकेदार कम्पनीले तोकेको समयमा किस्ता बुझाएको देखिँदैन । ढिलो गरी राजश्व दाखिला भएको सन्दर्भमा जरिवाना लिएको देखिएन । पालिकाले ठेक्का सम्झौंता बमोजिम किस्ता नबुझाएकोमा बैक जमानतबाट रकम असुल गरेको छ । यो ठेक्का वापत दाखिला गर्नुपर्ने मुल्य अभिवृद्धि कर दाखिला गरेको पाइएन । पालिकाले वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ तथा नियमावली २०७७ बमोजिम वातावरणीय प्रभाव तथा प्रारम्भिक वातावरणीय मुल्याङ्कन गरी सोको प्रतिवेदनलाई विश्लेषण गरी उत्खनन् गर्न सक्ने नदिजन्य पदार्थको परिमाण एकिन गरेको र ठेक्का पश्चात कुन घाट गद्दि स्थलबाट कति उत्खनन् संकलन र बिक्री भयो सोको बारेमा सुचक सहितको नियमित अनुगमन हुनुपर्नेमा सो भएको पाइएन । नदिजन्य पदार्थको ठेक्का व्यवस्थापन कार्यमा पालिकाले कानुनमा भएको व्यवस्थाको पालना गर्नुपर्दछ ।

१५.५

अनुगमन- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन. २०७४ दफा ११ घ(६) बमोजिम ढुंगा,गिट्टी, बालुवा, माटो, काठ, दाउरा, जराजुरी, स्लेट, खरीढुंगा आदि प्राकृतिक वस्तुको बिक्रि तथा निकासी शुल्क दस्तुर संकलन गर्न सकिने व्यवस्था छ । पालिकाले यस आ.व. मा निम्नानुसारको नदिजन्य पदार्थ उत्खनन् गर्न सक्ने गरी ठेक्का सम्झौंता गरेको देखिन्छ ।

बेतकोट नगरपालिकाले उत्खनन् संकलन र बिक्रीको लागि ठेक्का सम्झौतागरेको नदिजन्य पदार्थको परिमाण					
सि नं	नदिजन्य पदार्थ उत्खननर नदीको नाम	वालुवा (घन मिटर)	ढुङ्गा (घनमिटर)	ग्राभेल/ गिट्टी (घनमिटर)	संकलन गर्नेस्थान

१	मुसेपानीगाउजी नदी / घुर्सुवा बछर्ला नदी		८६०५	९०७०	पुतलीबजारघाट भुर्सुवा घाट नजिक
२	बगुन, बैतडा नदी		२०४००	२८०७५	बगुन घाटनजिक
३	छेलानदी		१५३०५	२०००५	छेलाघाटनजिक
जम्मा			४४३१०	५७१५०	

पालिकाले उपलब्ध गराएको विवरण अनुसार नदिजन्य पदार्थको उत्खनन् संकलन र बिक्री सम्बन्धिको ठेक्काको लागि ढुङ्गाको उत्खनन् ४४३१० घनमिटर र ग्राभेल। गिट्टीको उत्खनन् ५७१५० घनमिटर गरी कुल १०१४६० घनमिटर उत्खनन् गर्न सक्ने गरी ठेक्का सम्झौता गरेको देखिन्छ । सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारको आर्थिक ऐन २०७९ ले निर्धारण गरेबमोजिम प्रति घनमिटरको मुल्यअभिबृद्धि कर सहितको दर रु. ११९।७८ को दरले जम्मा रोयल्टि रकम रु. १२१५२८७९।०० हुन आउँछ । यद्यपी पालिकाले ठेक्काको समयावधीको अन्त्यमा कुन घाट गद्दीबाट कति परिमाण नदिजन्य पदार्थ उत्खनन् भयो भनी अनुगमन प्रतिवेदन संलग्न राखेको पाइएन । यसर्थ यो ठेक्कामा भएको नदिजन्य पदार्थको उत्खनन् संकलन र बिक्री सम्बन्धिको परिमाणको बारेमा एकिन हुन सकिएन । अतः पालिकाले नदिजन्य पदार्थको ठेक्कामा नियमितरुपमा सुचक सहितको अनुगमन गर्ने तर्फ पालिकाले ध्यान दिनु जरुरी छ ।

१६ **जरिवाना (विमा नविकरण) -** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को उपनियम १० मा जिम्मेवार व्यक्तीले खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक विल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। यस वर्ष पालिकाले विमा नविकरण समयमै गर्नुपर्नेमा ढिलो गरी नविकरण गरेकोले जरिवाना समेत भुक्तानी गर्नु परेको छ। पालिकाले निम्न भौ.नं. र मितिवाट सवारी साधनको विमा नविकरण,दर्ता, नामसारि ढिलो गरेकोले जरिवाना स्वरूप रू.१५,८२५। भुक्तानी गरेको छ। यस्तो भुक्तानी नियम सम्मत नदेखिएको रू.

क्र.सं.	**भौ.नं र मिति**	**रकम**
१	६०५-२०७९।१२।०५	२,१००।
२	१३०९-२०८०।०३।२४	१३,७२५।
जम्मा		१५,८२५।

अनियमित भएको	१५,८२५

१७ **जरिवाना (विद्युत महशुल)-** आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को उपनियम १० मा जिम्मेवार व्यक्तीले खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक विल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। यस वर्ष पालिकाले विद्युत महशुल समयमै भुक्तानी गरी छुट लिनुपर्नेमा ढिलो गरि विद्युत्त मशहुल भुक्तानी गरेकोले जरिवाना समेत भुक्तानी गर्नु परेको छ। पालिकाले निम्न गो.भौ.न. र मितिमा ढिलो गरि

मशहुल भुक्तानी गरेकोले जरिवाना स्वरूप रू.५१,०३७। भुक्तानी गरेको छ। यस्तो भुक्तानी नियम सम्मत नदेखिएको रू.

क्र. सं.	भौ. नं. र मिति	विद्युत्त महशुल	जरिवाना
१	२०७-२०७९।०७।१७	३९३४३	९८३५
२	२१९-२०७९।०७।२३	२४०९५	६०२३
३	७२५-२०७९।१२।२६	१२५१८३	२७७४५
३	७३०-२०७९।१२।२७	१०११३	२५२८
४	११३०-२०८०।०३।१९	५२५४	१३१३
५	३१५-२०७९।०९।०८	१४३७२	३५९३
जम्मा		२,१८,३६०	५१,०३७।

अनियमित भएको	५१,०३७

१८ **बचत तथा ऋण सहकारीलाई रकम भुक्तानी -** भौ.नं.३५० मिति २०७९।०९।११ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा वितरणमुखी खर्च नियन्त्रण गर्दै संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकम स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा दीर्घकालीन पुँजी निर्माण हुने कार्यमा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। उल्लेखित व्यवस्था अनुसार नाफा कमाउने उद्देश्यले स्थापित संस्थालाई अनुदान उपलब्ध गराउन मिल्ने देखिदैन । पालिकाले निशुल्क आखाँ जाँच शिविर कार्यक्रम चलाए वापत सृजनशिल वचत तथा ऋण सहकारी संस्थालाई रू.४२,२८७। भुक्तानी गरेको छ। यसरि नाफा कमाउने उद्देश्यले स्थापित यस वचत तथा ऋण सहकारीले निशुल्क आँखा शिविर कार्यक्रम सञ्चालन गरे नगरेको र खर्च रकमको प्रभावकारिता सम्बन्धमा पालिकाले अनुगमन गरि प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने देखिन्छ।

१९ **घर भाडा-** सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम ९४(१) अनुसार क्षेत्रिय र जिल्ला स्तरको सार्वजनिक निकायको हकमा त्यस्तो निकाय र जिल्ला प्रशासन, जिल्ला समन्वय समिति र को.ले.नि.का.को सूचनापाटीमा कम्तिमा ७ दिनको सूचना टाँसगरी भाडाको प्रस्ताव माग गर्नुपर्ने र उपनियम ४ अनुसारको घर भाडा निर्धारण समितिले तय गरेको दर रेटको आधारमा घर भाडा भुक्तानी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले विभिन्न वडा कार्यालय लगायका अन्य कार्यका लागी घरभाडा वापत रू.५,६५,७९३। भुक्तानी गरेको पाईयो। घर भाडामा लिदा घर भाडा निर्धारण समितिले तय गरेको दर रेटको आधारमा मात्र लिनुपर्दछ।

२० **भ्रमण खर्च-** सुदुरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गतका स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यले पाउने सुविधा सम्बन्धी ऐन,२०७५ तथा भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४ कमोजिम पालिकाले कर्मचारि तथा पदाधिकारीलाई भ्रमण खर्च र अनुगमन खर्च वापत रू.१८,८०,२८५। खर्च गरेको छ। भ्रमण खर्च भुक्तानी गर्दा देखिएका व्यहोराहरू देहाय बमोजिम छनः

- अधिकाशं भ्रमणको उद्देश्य र प्रयोजन कार्यालयकै कामका लागि भएको भनी सुनुश्चित हुने विश्वसनीय आधार नदेखीएको,

- भ्रमण प्रश्चात तोकिएको ढाचाँमा भ्रमण प्रतिवेदन पेश नगरी भ्रमणको खर्च भुक्तानी गर्ने गरेको,

- भ्रमण अभिलेख अद्यावधिक गरी नराखेको,

अतः तोकिएको कानुनी ब्यवस्थाको पालना गर्दै भ्रमण खर्च गर्दा पालिकाको प्रयोजनमा खर्च भएको सुनिश्चितता हुने व्यवस्था सहित सबै भ्रमण पश्चात भ्रमण प्रतिवेदन लिने ब्यवस्था हुनुपर्दछ।

---

२१ **छाडा चौपाया व्यवस्थापन खर्च-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७३(६) अनुसार बजेट खर्च गर्दा नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारीता र औचित्यता समेत कायम गर्ने गरि खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यस आर्थिक बर्षमा छाडा चौपाया ब्यवस्थापन कार्यक्रममा हेरालुको पारिश्रमिक पशु चौपायाको लागि पराल खरिद, ढुवानी लगायतमा बार्षिक रू.६९,९२,०००। भुक्तानी गरेको छ। यसरी खर्च गर्ने कुनै मापदण्ड तयार पारेको छैन, जसबाट कार्यक्रममा एकमुष्ट रूपमा बिनियोजन गरिएको रकम स्वच्छिक रूपमा ज्याला,औषधि, पराल खरिद र ढुवानीमा खर्च भएको छ। उक्त काञ्जि हाउसमा के कति संख्यामा पशु रहेका छन् त्यसको विवरण पालिकामा उपलब्ध छैन। कर्मचारी नै राखि काञ्जि हाउस ब्यवस्थापन गरेको भनि खर्च लेखेकोमा त्यहाँवाट संकलित पशु मल, दुधजन्य पदार्थ उत्पादन तथा विक्रि गरि आयआर्जन गर्नेतर्फ पनि पालिकाले ध्यान दिएको देखिदैन। अतः पालिकावाट अनुगमन गर्ने तथा काञ्जी हाउसबाट आयआर्जन गर्नेतर्फ जोड दिनुपर्दछ।गाई गोरू व्यवस्थापनमा वर्षेनी खर्च मात्रै हुदै जाने हुदा यसको दिर्घकालिन समाधानको उपाय खोज्जे तर्फ पालिकाले ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ।

---

२२ **मर्मत खर्च** - सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९६(१) मा मालसामान मर्मत गर्नुपर्ने भएमा सोको लागत अनुमान स्वीकृत गराउनु पर्ने र नियम ९६(३) मा पाँच हजार माथिका पार्टपूर्जा फेर्नु पर्ने भएमा सोको जिन्सी दाखिला गर्नुपर्ने ब्यवस्था रहेको छ। कार्यालयले सवारी साधन मर्मतमा रू.४९,६३,६८१। खर्च गरेकोमा मर्मत कार्यको लागत अनुमान तयार गरी स्वीकृत गरेको छैन भने फेरीएको पार्टपुर्जाको जिन्सी दाखिला गरेको छैन। नियमावलीको व्यवस्था अनुसार लागत अनुमान तयार नभएको तथा फेरीएका पार्टपुर्जाको जिन्सी दाखिला समेत नगरेकोले खर्चको वास्तविकता यकिन गर्न सकिएन।

---

२३ **ईन्धन खर्च-** कार्यालयले विनियोजित बजेट खर्च गर्दा सार्वजनिक श्रोतको अधिकतम उपयोग हुने गरि मितव्यिता अवलम्बन गरी खरिद कार्य गर्नुपर्दछ। कार्यालयले यस वर्ष कार्यालय प्रयोजनका लागी रू.४६,००,७४३। र पदाधिकारीका लागि रू.५३,८५,७११। गरि जम्मा रू.९९,८६,४५४। ईन्धन बापत खर्च भएको पाईयो। कार्यालयले उक्त खर्च लेख्दा कुन कुन गाडीको लागि कति कति ईन्धन उपलब्ध गराई कहाँ कहाँ गई के प्रयोगमा सवारी साधन प्रयोग भएको हो सो को सम्पूर्ण विवरण खुलाउने लगबुक, कार्यविवरण माइल मिटर, सवारी साधन नं. आंशिक रूपमा मात्र खुलाएर अभिलेख राखेकोले ईन्धन खर्च कार्यालय प्रयोजन र पदाधिकारीका लागि मात्र भएको भनी एकिन गर्न सकिएन।

---

२४ **अन्य कार्यालयको खर्च-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा नियमितता मितव्ययिता प्रभावकारिता कार्यदक्षता र औचित्यता समेतको आधारमा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले आप्नो कार्य क्षेत्र भन्दा वाहिरको कार्यालय तथा संघ संस्थाको लागि बजेट विनियोजन गरी गरिएको निम्नानुसार खर्च मितव्ययी र बजेट प्रभावकारी भएको देखिएन। पालिकामा यस्तो प्रकृतिको खर्चले थप व्यभार वढ्दै जाने देखिन्छ। यस्तो प्रकृतिको खर्चमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।

क्र.स.	भौ.नं. र मिति	विवरण	भुक्तानी रकम
१	५२७-२०७९।११।१०	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी जिल्ला कार्यालय कञ्चनपुर लाई रकम भुक्तानी	१,५०,०००।
२	१०५९-२०८०।०३।१३	जिल्ला समन्वय समिति कचंनपुरलाई रकम भुक्तानी	६,००,०००।
जम्मा			७,५०,०००।

२५ **निर्माण कार्यमा ईन्धन खर्च भुक्तानी** - आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को उपनियम १० मा जिम्मेवार व्यक्तीले खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक विल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ।पालिकाले नापि किताब विना इन्धन विलको आधारमा सम्बन्धित आपुर्तिकर्तालाई इन्धन वापतको रकम भुक्तानी भएको छ।पालिकाले बर्षभरि विभिन्न योजनाहरूमा १० वटै वडामा ग्रावेल,नयाँ कटिङ र मर्मत सम्भार को लागि रोलरमा १,०२९ लि. डिजेल, जे.सि.वि. मा ७,७६९ लि. डिजेल र टिप्परमा ६,७६४ लि. डिजेल प्रयोग गरेको देखिन्छ।यसरि विभिन्न निर्माण कार्यमा भुक्तानी भएको रू.२४,४३,२३४। को ईन्धन रकम सम्बन्धमा पालिकाले यकिन गरि प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रू.

प्रमाण पेश नगरेको	२४,४३,२३४

२६ **नेपाल विद्युत्त प्राधिकरणलाई रकम भुक्तानी** -भौ.नं. २३६ मिति २०७९।०८।०९ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को उपनियम १० मा जिम्मेवार व्यक्तीले खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक विल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ।पालिकाले नेपाल विद्युत्त प्राधिकरण महेन्द्रनगर वितरण केन्द्र लाई रू.२,००,०००। पानी तथा विजुली वाफत भुक्तानी भएकोमा प्राधिकरणले उक्त भुक्तानीको विल भरपाई पेश गरेको छैन। अतः बिल भरपाई पेश गर्नुपर्ने रू.

प्रमाण पेश नगरेको	२,००,०००

२७ **विपद व्यवस्थापन तर्फ**

२७.१ **समिति गठन-** विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७(१) मा प्रत्येक स्थानीय तहले अध्यक्ष तथा प्रमुखको अध्यक्षतामा बढीमा १५ जना सदस्य रहेको स्थानीय विपद् व्यवस्थपन समिति गठन गर्नुपर्ने

व्यवस्था छ । पालिकाले ऐनमा तोकिएबमोजिम समिति गठन गरे पछि समय समयमा वैठक बसि वैठकका निर्णलाई कार्यान्वयन गर्दै समितिलाई तोकिएको काम, कर्तव्य र अधिकारमा सक्रिय बनाउनुपर्दछ ।

२७.२ **कार्य योजना-** विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ (२) तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६ अनुसार स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारमा परिषद कार्यकारी र प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समितिबाट स्वीकृत एकीकृत क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम अनुरुप हुने गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने, बजेट विनियोजन गर्न लगाउने, सबै पक्षको समन्वय र संलग्न गराउने, विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य समिति गठन गर्ने, प्रभावित क्षेत्रमा उद्दार र राहत व्यवस्था गर्ने, ऐन बमोजिम कार्य गरे र नगरेको अनुगमन गर्ने, विपद् सूचना प्रणाली विकास र सञ्चालन, तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने, विपद् घरपरिवारको पहिचान गर्ने, कर्मचारी क्षमता अभिवृद्धिको व्यवस्था र कार्यक्रम सहितको कार्ययोजना तयारी गरी लागू गर्ने र गराउन सम्बन्धी व्यवस्था छ । पालिकाले ऐन तथा नियमावलीमा तोकिएका कार्यहरू गरेको पाइएन । ऐन तथा नियमावलीको पालना गर्नु र गराउनु पर्दछ ।

---

२८ **प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम -** स्थानीयतहमा सूचीकृत बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूत गराउन एवम् सामुदायिक पूर्वाधारहरुको विकास मार्फत नागरिकको जीवनयापनमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले स्थानीयतह भित्र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको छ । यस कार्यक्रम व्यवस्थित रुपमा सञ्चालनका लागि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७५ तयार गरेको छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत पालिका अन्तर्गत १० वडामा नाली मर्मत तथा स्तरोन्नती, बाटो मर्मत, कुलो तथा नाली निर्माण लगायतका विभिन्न ३२ योजना सञ्चालन गरी यस वर्ष १०८ जनालाई औसत ९४.५५ दिन रोजगारी उपलव्ध गराई रु. ५८,९१,७४७।- श्रमिक ज्याला खर्च गरेको छ । यस पालिकामा सञ्चालित केही योजनाहरु पूर्वाधार एवम् अन्य विकास निर्माण प्रकृतिका नभई अनुत्पादनमुलक कार्य गराउने गरी छनौट गरेको देखिन्छ । योजनाहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणाली, प्रतिवेदन गर्ने कार्यपनि प्रभावकारी रुपमा सम्पन्न गरिएको देखिएन । पालिकाका नियमित योजना र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गतका योजना छनौट गर्दा योजना छनौटको आधार नखुलाएकोले दोहोरो परे नपरेको सम्बन्धमा स्पष्ट हुन सकिएन । योजनामा दोहोरो नहुने गरी योजना छनौट गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ । उक्त खर्चबाट लक्षित वर्गमा अल्पकालीन रोजगारी सिर्जना भए तापनि कामको दिगोपना तथा दीर्घकालीन रोजगारी सिर्जना भएको देखिंदैन । तसर्थ, कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका बमोजिम व्यवस्थित तवरले कार्य सञ्चालन गर्नुपर्दछ ।

---

२९ **सेनीटरी प्याड खरिद-** स्यानिटरी प्याड (वितरण तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि,२०७६ को दफा ४ मा पालिकाले खरिद गरेको स्यानिटरी प्याड गुणस्तरमा कमी नआउने गरी भण्डारण गर्नुपर्ने उल्लेख छ । साथै दफा ५ मा स्यानिटरी प्याड त्रैमासिक, चौमासिक वा अर्धवार्षिक रुपमा वितरण गर्न सकिने उल्लेख छ । पालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरुमा कक्षा ६ भन्दा माथिका छात्रा विद्यार्थीहरु ३६७८ जना रहेका छन । पालिकाले गो.भौ.नं. २४२ मिति २०८०।०३।११ मा ए.जि. हेल्थ इण्डस्ट्रीज प्रा.लि.बाट ८०,९१६ थान स्यानिटरी प्याड रु. २०,४३,०२५।-(मु.अ. कर समेत) मा खरिद गरेको छ । पालिकाले गत विगतको खपतलाई आधार मानी समयमै उचित परिमाणमा खरिद गर्नुपर्नेमा वर्षान्तमा खरिद गरि मौज्दातमा राखेको देखिन्छ । खरिद गरिएका

प्याडहरु भण्डारण गर्दा गुणस्तरमा कमी नआउने गरी सुरक्षित रुपमा राखेको पाइएन । तसर्थ पालिकाले आवश्यकताको पहिचान गरी आवश्यक परिमाणमा मात्र प्याड खरिद गर्नुपर्दछ ।

---

३० **न्यानो झोला कार्यक्रम-** स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट जारी गरेको आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय तहबाट सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरुको मार्गदर्शनमा प्रसुतिका आधारमा अनुमान गरी न्यानो झोलाको लागि अस्पतालहरुले सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावली अनुसार तोकिएको स्पेशिफिकेशन अनुसार खरिद गरी सो अनुसार गुणस्तर भए नभएको आधिकारिक तहबाट गुणस्तर परीक्षण गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । यस पालिका अन्तर्गत रहेको एउटा बर्थिङ सेन्टरमा गत वर्ष ३५० थानको प्रतिथान रु.९००।-(कर सहित) दरले र यस वर्ष ३०० थान को प्रतिथानको रु. ८९७।-(कर सहित) दरले खरिद गरेकोमा गत वर्ष ३२६ जना र यस वर्ष २३८ जना गरी ५६४ मात्र प्रसुति भएको अभिलेखबाट देखिन्छ । पालिकाको भण्डारमा खरिद गरिएका ८६ थान न्यानो झोला मौज्दातमा रहेका छन् । खरिद भएका त्यस्ता झोलाहरु तोकिएको स्पेशिफिकेशन अनुसार गुणस्तर भए नभएको आधिकारिक तहबाट परीक्षण गरेको देखिएन । लामो समय भण्डारण गर्दा सोको गुणस्तरमा ह्रास आउने हुनाले त्यसतर्फ समेत पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ । अतः माग र आवश्यकताको वस्तुनिष्ठ आङ्कलन गरी सुलभ दरमा गुणस्तरीय न्यानो झोला खरिद गर्नुपर्दछ ।

---

३१ **लघु उद्यम कार्यक्रम संचालन -** उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयद्वारा जारी गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ को दफा ५८ मा मन्त्रालय तथा स्थानीय तहले उपयुक्त सूचकहरु निर्धारण गरी कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था रहेको छ । कार्यायले आ.व. २०७९।८० मा गुडिया बनाउने, सिलाइकटाइ लगायतका तालिम ८५ जनालाई प्रदान गरी रु. १०,१४,०००।, प्रविधि हस्तान्तरण तर्फ रु. ३,५४,०००।, वित्तीय सेवामा पहुँच तथा बजारीकरणमा सहयोग तर्फ रु. १,४१,६००।, उद्यम विकासका लागि सामाजिक परिचालन तर्फ रु. ५९,०००। र उद्यम विकास सहजकर्ता परिचालन तर्फ रु. ७,९०,०००। गरी जम्मा रु. २३,५९,६००।- खर्च गरेको पाईयो । यसरी प्रदान गरिएका उद्यमशीलता तालिम तथा हस्तान्तरित प्रविधिको पहुँच पश्चात के कति व्यक्तिहरु लघु उद्यमी भई निजहरुको जीवनस्तरमा प्रत्यक्ष सुधार भए नभएको लगायत लघु उद्यमको विकास र प्रबर्द्धनको माध्यमबाट गरिबी निवारणमा सहयोग पुगे नपुगेको सम्बन्धमा कार्यालयले निर्देशिकाको व्यवस्था अनुसार उपयुक्त सूचकहरु निर्धारण गरी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धि कार्य नगरेकोले यसतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ । उद्योग,वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयद्वारा जारी गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका,२०७७ को अनुसूची-३ मा कार्यक्रमको बजेट तथा कार्यक्रमको बाँडफाँड अन्तर्गत प्राप्त बजेट तथा कार्यक्रमलाई लघु उद्यम विकास(मेड) मोडेल अनुरुपका क्रियाकलापहरुमा वर्गीकरण गरी कुल प्राप्त बजेटलाई उल्लिखित प्रतिशतको दायराभित्र रही कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार यस वर्ष लघु उद्यम कार्यक्रम संचालनार्थ कुल रु. २३,५९,६००।- खर्च भएको पालिकाले प्राप्त बजेटलाई उल्लिखित प्रतिशतको दायराभित्र आंशिक रुपमा मात्र रही कार्यक्रम सञ्चालन गरेको पाईयो । अतः कार्यालयले निर्देशिकाको व्यवस्था अनुसार गर्न ध्यान दिनुपर्दछ ।

---

३२ **दरबन्दी भन्दा बढी स्वास्थ्य कर्मचारी-** स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ को अनुसूची-२.१ अनुसार तराईको स्वास्थ्य चौकीमा २ जना छैठौं तहका(हे.इ.कन.), २ जना पाँचौं तहका (हे.इ.) र २ जना चौथो तहका (हे.इ.कन.) गरी ६ जनाको दरबन्दी हुने र आवश्यकता अनुसार ल्याब असिस्टेन्ट र कार्यालय सहयोगी करारमा राख्न पाउने व्यवस्था छ । पालिकाले देहायका ५ जना दरबन्दी भन्दा बढी स्वास्थ्यकर्मी राखी तलब भत्ता भूक्तानी गरेको छ ।

क्र.सं.	पद	तह	दरबन्दी भन्दा बढी रहेको संख्या
१	सि.अ.न.मी.	सहायक पाँचौ	४
२	सि.अ.हे.ब.	सहायक पाँचौ	१
जम्मा			५

पालिकाले उल्लिखित दरबन्दी भन्दा बढी कर्मचारीलाई सरुवा सहमति दिई हाजिर गराएको पाइयो । जसले गर्दा तलब भत्ता भुक्तानीमा कठिन भएको, पटक-पटक स्वास्थ्य मन्त्रालयमा थप रकम निकासाको लागि पठाएको जानकारी हुन आयो । दरबन्दी भन्दा बढी कर्मचारी रहँदा कर्मचारी जिम्मेवार बिहीन भई पालिका र अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थामा बसेको पाइयो । हिमाली पहाडी जिल्लाहरुमा स्वास्थ्यकर्मीहरुको दरबन्दी अनुसार पदपूर्ति नहुँदा सामान्य स्वास्थ्य उपचार सेवा उपलब्ध गराउन कठिन भएको अवस्थामा जिम्मेवार बिहीन रहने गरी सरुवा सहमति दिई हाजिर गराउनु उचित देखिदैन । दरबन्दी भन्दा बढी कुनै काम नै नहुने गरी सहमति दिनेलाई अब उप्रान्त यस्तो सहमति नदिने सुनिश्चितता सहित सहमति दिइ सकेको सम्बन्धमा जिम्मेवार बनाउने साथै थप स्वास्थ्यकर्मी आवश्यक भए ओ एण्ड एम गरी सोही अनुसार प्रक्रिया पुरा गरी पदपूर्ति गर्ने तथा दरबन्दी भन्दा कार्यरत कर्मचारीहरुलाई अन्यत्र पठाउने व्यवस्था हुनुपर्दछ ।

३३ **औषधि खरिद एवम् भण्डारण**

३३.१ **औषधि खरिद —** पालिकाकालाई आवश्यक पर्ने औषधि पालिकाबाट खरिद गर्नुपर्ने र तालुक निकायबाट प्राप्त हुने परिमाण यकिन गरी वार्षिक आवश्यकताको परिणाम विवरण तयार गरी पुल सिस्टमको आधारमा आपूर्ति व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ । आपूर्ति हुने औषधी वा अन्य सामानमा उत्पादन मिति , म्याद सकिने मिति, ब्याच नं., उत्पादक कम्पनीको नाम र निःशुल्क वितरणको लागि लगायतका सूचना उल्लेख रहेको हुनुपर्दछ । आपूर्ति भएका औषधिको म्याद सकिने मिति भण्डार दाखिला समयदेखि कम्तीम १८ महिना बाँकी हुनुपर्ने तथा भण्डारमा दाखिला गर्दा समेत उल्लेखित सबै विवरण खुलाउनुपर्दछ । यस वर्ष पालिकाले विभिन्न फर्मसँग रु. ३०,६३,०००।- को औषधि खरिद गरेको देखिन्छ । आपूर्ति हुने औषधी तथा औषधिजन्य सामग्रीमा उल्लेखित सूचना पूर्ण रुपमा रहेको छैन भने औषधिको प्रयोग र मौज्दात समेत यकिन भएन । अतः पालिकाले औषधि खरिद, उपयोग र मौज्दातको अवस्था यकिन गरी औषधि खरिदलाई व्यवस्थित बनाउनुपर्दछ ।

३३.२ **औषधीको गुणस्तर-** सार्वजनिक खरिद नियमावलीको नियम १११(१)(ङ) अनुसार सार्वजनिक निकायले खरिद सम्झौता कार्यान्वयन गर्दा गुणस्तर पक्षको निरीक्षण र परीक्षण गर्नुपर्दछ । कार्यालयले यस वर्ष रु. ३०,६३,०००।- बराबरको औषधि खरिद गरेको पाईयो । वार्षिक रुपमा खरिद गर्ने औषधी तथा औषधीजन्य सामग्रीको गुणस्तर सुनिश्चितता गर्न आधिकारिक प्रयोगशाला परीक्षण गर्ने/गराउने तथा सो बमोजिम उक्त औषधी तथा सामग्रीहरुको निरीक्षण गराएको पाइएन । अतः नियमावली तथा सम्झौतामा उल्लेख भए अनुसार गुणस्तर पक्षको सुनिश्चितता गर्न गुणस्तर परीक्षण गर्नुपर्दछ ।

३४ **स्वास्थ्य कार्यक्रम सञ्चालन** - स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको आर्थिक बर्ष २०७९।८० मा सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन गरिने स्वास्थ्य तथा जनसंख्या सम्बन्धी कार्यक्रमहरुका लागि सञ्चालन मार्गदर्शनले उपचारात्मक सेवा, नर्सिङ्ग तथा सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापन, क्षयरोग नियन्त्रण, स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना तथा संचार, परिवार कल्याण, इपिडिमिलोजी तथा रोग नियन्त्रण लगायतका आधारभुत स्वास्थ्य सम्बन्धि विविध कार्यक्रमहरु पालिकाबाट सञ्चालन हुने व्यवस्था गरेको छ। यस्ता कार्यक्रमहरु यस कार्यविधिले तोकेका शर्तहरुमा रही कार्यान्वयन गर्नु पर्ने हुन्छ । यसरी कार्यान्वयन गर्दा कार्यक्रमको नियमित अनुगमन गरी प्रतिवेदन पनि अनिवार्य रहन्छ । एक कार्यक्रम भित्र बिभिन्न कृयाकलापहरु रहन्छन् । ती अन्तरसम्बन्धित रहन्छन् र सबै क्रियाकलापहरु सम्पन्न भएपछिमात्र उक्त कार्यक्रमले सार्थकता पाउँछ । पालिकाले एक क्रियाकलाप गरी अन्य क्रियाकलापहरुलाई निरन्तरता नदिई बीचैमा छोड्ने, एक क्रियाकलापमा बढी खर्च गरी अन्य क्रियाकलापहरुको लागि बजेट अपुग गराई कार्यक्रम अधुरै राख्ने, कार्यविधिले नभनेका अनावश्यक कार्यहरुमा समेत खर्च गर्ने लगायतका कमजोरीहरु गरेको देखिन्छ । त्यस्तै, मार्गदर्शनले निर्देशित गरेबमोजिम अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा नियमित प्रतिवेदन भएको पनि देखिदैंन । यस्ता प्रवृत्तीले समग्र स्वास्थ्य तथा जनसंख्या सम्बन्धी कार्यक्रमहरुनै कमोजर हुने र अपेक्षित लाभ प्राप्त हुन नसक्ने जोखिम रहन्छ । अतः पालिकाले स्वास्थ्य कार्यक्रमहरुको प्रभावकारीताको लागि हरेक कार्यक्रमहरुको ब्रेकडाउन गरी सोहि अनुरुप कार्यक्रम कार्यन्वयनलाई अनिवार्यता गर्ने, कार्यक्रमका सबै क्रियाकलापहरु सम्पन्न गर्ने तथा कार्यविधिले भने बमोजिम अनुगमन गरी प्रतिवेदन गर्ने प्रणालीको विकास गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

३५ **सामाजिक सुरक्षा** - सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि,२०७७ को परिच्छेद-५ मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण बैङ्कमार्फत गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यविधिको दफा २६ मा कुनै आर्थिक वर्षमा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमका लागि निकासा भएको रकम सो आर्थिक वर्षमा खर्च नभए संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस पालिकाले लक्ष्मी सनराइज बैंक, कृषि विकास बैंक, कुमारी बैंक र एनआइसी एशिया बैङ्कमार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्दै आएको देखिन्छ। छ।यस आर्थिक वर्षमा पालिकाले एन आइसी एशिया बैङ्क मार्फत् सामाजिक सुरक्षा भत्ता वापत रु. २०,७५,९०,४३०।—वितरण गरिएको देखिन्छ । लेखापरीक्षणको क्रममा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको सूचना लिंदा बैङ्कलाई निकासा भएको रु. २०,७९,४८,०९२।—मध्ये सुरक्षा भत्ता वितरण गरेर बाँकी रहेको रकम रु. २,८५,०७७।— र पुरानो मृत्यूदावी समेतको फिर्ता रु. ७२,५८५।- समेत गरी जम्मा रु. ३,५७,६२६।- सङ्घीय सञ्चित कोषमा दाखिला गरेको देखिन्छ ।

३५.१ **केवाइसी अपडेट-** सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को बुँदा नं. २४ अनुसार बैंकले सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धित लाभग्राहीको नाममा शुन्य मौज्दातमा खाता खोली जम्मा गरिदिने र सम्बन्धित लाभग्राहीले कागजात पेश गरे पश्चात खाता सक्रिय हुने व्यवस्था छ । बैंकले पालिकाबाट प्राप्त सबै रकम लाभग्राहीको खातामा जम्मा गरेको फर्वाड फिड उपलब्ध गराए तापनि के कति लाभग्राहीको खाता अध्यावधिक भइ सक्रिय भए र के कति निष्क्रिय छन् सो को विवरण उपलब्ध गराएको देखिएन, जसबाट खर्च रकम सबै लाभग्राहीले बुझेनबुझेको एकिन हुन सकिदैंन । अतः बैंकबाट खाता सक्रिय भएको विवरण प्राप्त गरी लाभग्राहीको खाता अध्यावधिक गर्नुपर्दछ ।

३५.२ **निष्कृय खाताको विवरण-** सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को बुँदा नं. २६ अनुसार सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको लागि निकासा भएको रकम सोही आर्थिक वर्षमा खर्च नभएमा कार्यविधि अनुसार संघीय सञ्चित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले यस आर्थिक वर्षमा लाभग्राहीको संख्या अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता उल्लिखित बैंकहरु मार्फत् भुक्तानी गरेको र बैंकबाट हालसम्म निष्क्रिय (डोरम्याट) खाताको विवरण पालिकाले उपलब्ध गराएको छैन । पालिकाले बैंकहरुबाट सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को अनुसूची-११ बमोजिम निष्क्रिय (डोरम्याट) खाताको विवरण प्राप्त गरी त्यस्ता लाभग्राहीका सम्बन्धमा छानविन गरी लाभग्राही भत्ता प्राप्त गर्न योग्य नभएको पाइएमा त्यस्ता लाभग्राहीको खातामा रहेको रकम फिर्ता गरी संघीय सञ्चित कोषमा दाखिला गर्नुपर्दछ ।

---

३६ शिक्षा तर्फ

३६.१ **विद्यार्थी संख्याको सत्यापन-** शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७९।८० ले तय गरेका कार्यक्रमहरु जस्तैः विद्यार्थी छात्रावृत्ति, दिवा खाजा, सेनिटेरी प्याड, पाठ्यपुस्तक वितरण, कक्षा ८ को परीक्षा व्यवस्थापन लगायतका अनुदान वितरण गर्दा विद्यार्थी संख्यालाई आधार लिएको छ । यसका लागि विद्यार्थी संख्या यकिन गर्नु पर्ने हुन्छ ।विद्यालयबाट प्रविष्ट तथ्याङ्क (IEMIS) लाई सम्बन्धित पालिकाले कक्षागत विद्यार्थीहरुको यथार्थ तथ्याङ्कसँग सत्यापन गराई विद्यार्थी संख्या यकिन गर्नु पर्दछ।यस पालिकाले सत्यापन नगरी IEMIS तथ्याङ्कको आधारमा मात्र अनुदान दिएको देखिन्छ । यसरी अनुदान दिँदा वास्तविक रुपमा नभएका तर EMIS लगत कट्टा भईनसकेका विद्यार्थीहरुको लागि पनि अनुदान जाने जोखिम रहन्छ । पालिकाले विद्यार्थी संख्यालाई आधार मानि दिईने अनुदानमा त्यस्ता अनुदान दिनु पूर्व अनिवार्य सत्यापन गराएर मात्र भुक्तानी दिने व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।

३६.२ **निःशुल्क पाठ्यपुस्तक-** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७९।८० को क्रियाकलाप नं. २.४.६.१ को बुँदा नं. ५ मा प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा कक्षा १ देखि १२ कक्षा सम्म अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि निःशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान बापत पहिलो पटकमा विद्यार्थी संख्याको ७५ प्रतिशत संख्यालाई मात्र अनुदान दिने र शैक्षिक सत्र २०८० को विद्यार्थी भर्नाको विवरण, पाठ्यपुस्तक खरिद र वितरण गरेको विवरणको आधारमा यकिन गरी नपुग हुने रकम मात्र थप २५ प्रतिशतबाट अनुदान व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले पाठ्यपुस्तक वितरण बापत् २२ विद्यालयलाई पहिलो किस्तामा रु. ४४,०८,७३२.६०।- र दोस्रो किस्तामा रु. १४,४७,२२८।- गरी जम्मा रु. ५८,५५,९६०.६०।— निकासा गरेको छ । विद्यालयले नयाँ पाठ्यपुस्तक तोकिएको दरमा खरिद गरी समयमै सम्बन्धित विद्यार्थीलाई वितरण गरे नगरेको सम्बन्धमा संयन्त्र बनाई आवश्यक अनुगमनको व्यवस्था मिलाउनुपर्दछ ।

३६.३ शिक्षक दरबन्दी र पदपूर्ति- स्थानीय तह अन्तर्गत रहेका सामुदायिक विद्यालयहरुमा दरबन्दी अनुसार शिक्षकको पदपूर्ति भई नियमित पठनपाठनको व्यवस्था हुनुपर्दछ । यस स्थानीय तह अन्तर्गत विभिन्न तहका २२ सामुदायिक विद्यालयहरुको शिक्षक दरबन्दी र पदपूर्तिको अवस्था एवं विद्यार्थीको संख्या निम्नानुसार रहेको देखिन्छ । सबै विद्यालयमा तोकिए अनुसार शिक्षक विद्यार्थी अनुपात मिलाउनु पर्ने देखिन्छ ।

विद्यालयको संख्या	शिक्षक दरबन्दी	पदपूर्ति	पदपूर्ति मध्ये करार	विद्यार्थी संख्या	प्रति शिक्षक बिद्यार्थी अनुपात
२२	२२३	२२३	२	८५३१	१:३८

३६.४ **शिक्षक विद्यार्थी अनुपात-** स्थानीय तहमा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूमा दरबन्दी अनुसार शिक्षकको पदपूर्ति भई नियमित पठनपाठनको व्यवस्था हुनुपर्दछ । विद्यालय समायोजन कार्यान्वयन निर्देशिका, २०७० ले न्यून विद्यार्थी भएका विद्यालयलाई जिल्ला शिक्षा समन्वय अधिकारीको सिफारिसमा जिल्ला शिक्षा समितिले बन्द गरी अर्को पायक पर्ने विद्यालयमा नियमानुसार समायोजन गर्न सक्ने उल्लेख छ । निर्देशिकाको बुँदा नं. १४.१ मा विद्यालय समायोजन सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि विद्यालयको तथ्याङ्क संकलन गरी सम्भाव्यता अध्ययन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम ७७(१) मा सामुदायिक विद्यालयहरुको प्रत्येक कक्षामा सामान्यतया उपत्यका तथा तराई, पहाडी र हिमाली क्षेत्रहरुमा क्रमशः ५०, ४५ र ४० विद्यार्थी हुनुपर्ने व्यवस्था छ । सोही नियमावलीको नियम १२क मा अधिकांश कक्षामा नियम ७७ बमोजिम विद्यार्थी संख्या नभएमा विद्यालय गाभ्ने व्यवस्था छ । यस नगरपालिका अन्तर्गत रहेका २२ सामुदायिक विद्यालयहरुमा पालिकाले उपलब्ध गराएको विवरण अनुसार देहायअनुसार विद्यार्थीहरु अध्ययनरत छन् र शिक्षक विद्यार्थी अनुपात निम्नानुसार रहेको देखिन्छः

सि. न.	विद्यालयको नाम	शिक्षक दरबन्दी	पदपूर्ति	विद्यार्थी संख्या	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात
१	श्री शारदा मा वि दैजी	२२	२२	६५९	१:३०
२	श्री घटाल मा वि सुडा	२३	२३	६१६	१:२७
३	श्री भुवनेश्वरी मा वि सिसैया	२३	२३	१०५७	१:४६
४	श्री उदयदेव मा वि सुन्दरपुर	१५	१५	६४२	१:४३
५	श्री वैजनाथ मा वि जडेपानी	२५	२५	१००६	१:४०
६	श्री सिद्धनाथ मा वि मुसेपानी	१०	१०	१७७	१:१७
७	श्री जनता मा वि गाउजी	१०	१०	२७१	१:२७
८	श्री वाल ज्योती मा वि वैतडा	१४	१४	३२८	१:२३
९	श्री रत्न मा वि चतहरी	१४	१४	५८१	१:४१
१०	श्री सिद्धबैजनाथ मा वि बगुन	१३	१३	३८६	१:३०
११	श्री सरस्वती मा वि धरमपुर	१२	१२	४६९	१:३९
१२	श्री बैजथाथ मा वि गैलनदी	१७	१७	३५२	१:२१

१३	श्री पशुपति आ वि सुडा	९	९	११७	१:२०
१४	श्री सिद्धनाथ आ वि बसन्तथला	८	८	२४६	१:३१
१५	श्री घटाल आ वि पोल्खरी	११	११	१९०	१:१७
१६	श्री गणेश आ वि पिपलथला	७	७	२४४	१:३५
१७	श्री नवदुर्गा आ वि नयाँगाउ	११	११	१८१	१:१६
१८	श्री सरस्वती आ वि चादनीफाटा	७	७	२९९	१:४३
१९	श्री प्रेमसिह धामी स्मृति आ वि	१०	१०	७६	१:७
२०	श्री मुक्ति आ वि धरमपुर	५	५	३०७	१:६१
२१	श्री शान्ति निकेतन आ वि	४	४	१२१	१:३०
२२	श्री सिद्धनाथ आ वि हात्तिथला	४	४	१४६	१:३६

यस नगरपालिकामा रहेका विद्यालयमध्ये उल्लिखित विद्यालयहरुमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात १:७ देखि १:६१ सम्म रहेको प्राप्त विवरणबाट देखिन्छ । सो अनुसार कतिपय विद्यालयमा शिक्षक दरवन्दी न्यून अवस्थामा रहेको र कतिपयमा न्यून विद्यार्थी संख्या रहेका कारण प्रति विद्यार्थी लागत बढ्न गएको अवस्था देखिन्छ । अतः न्यून विद्यार्थी संख्या भएको विद्यालय समायोजन एवं शिक्षक दरवन्दी मिलान गरी पठनपाठन व्यवस्थित गर्न सम्बन्धित निकायले ध्यान दिनुपर्दछ ।

३६.५ **विद्यालयको अनुगमन नियमन-** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ अनुसार माध्यमिक तह सम्मका विद्यालय संचालन तथा व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति निर्माण, अनुगमन मुल्यांकन तथा नियमन सम्बन्धि कार्य सम्बन्धित पालिकाले गर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले विद्यालय अनुगमन मापदण्ड तयार नगरेको अनुगमन नियमन प्रभावकारी हुन सकेको छैन । जसबाट विद्यालयले प्रदान गरेको शिक्षण शिकाइ कार्य प्रभावकारी रूपमा संचालन भएको छ भन्ने अबस्था नरहेकोले अनुगमन मापदण्ड तयार गरी विद्यालय अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्ने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

३६.६ **शैक्षिक गुणस्तर-** सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधारको नीति तथा कार्यक्रम, २०७५ अनुसार सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय सरकारको अग्रणी भुमिका हुने व्यवस्था अनुरूप सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार मार्फत नागरिकको छनौटको विद्यालयको रूपमा विकास गरी समाजमा सामुदायिक विद्यालयको ख्याति स्थापित गर्न स्थानीय तहले बाल विकास केन्द्रहरूको पुनर्वितरण तथा सञ्चलनमा सुधार, पाठ्यक्रम तथा पाठ्यसामाग्रीमा समसामयिक सुधार, प्रधानाध्यापकहरूको व्यवस्थापकीय एवम् नेतृत्व क्षमता बढाउने, शिक्षक छनौट प्रक्रियामा सुधार, शिक्षक तालिम तथा पेसागत विकासलाई सुदृढिकरण, शिक्षक प्रशंसा तथा प्रोत्साहनको व्यवस्था गरी उत्प्रेरणा अभिवृद्धि, शिक्षकको वृत्ति विकास प्रणालीमा परिवर्तन, विद्यार्थी मूल्याङ्कन प्रणालीमा सुधार, विद्यालय र नागरिकबीच सुमधुर सम्बन्ध, सहयोग र सहकार्य तथा प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षामा सुधार जस्ता कुराहरूलाई समेटि शैक्षिक गुणस्तर

मापन मापदण्ड तयार गरी लागु गर्नुपर्नेमा सो सम्बन्धि कुनै पनि कार्य गरेको देखिएन। यसमा सुधारका लागि पालिकाको ध्यान जानु पर्दछ।

३६.७ **सामुदायिक सिकाइ केन्द्र-** शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७९।८० मा स्थानीय तहको शिक्षा शाखाले नियमित रुपमा सञ्चालनमा रहेका सामुदायिक सिकाइ केन्द्रहरुको स्थलगत निरिक्षण गरी वार्षिक साधारण सभा भएको, विधान वमोजिम पदाधिकारीको निर्वाचन भएको, साधारण सभाबाट बजेट र कार्यक्रम प्राप्त गरेको, गत आ.व. को खर्च स्वीकृत गरेको र लेखापरीक्षण गरी प्रतिवेदन पेस गरेको लगायतको मापदण्ड पुरा गरेका सामुदायिक केन्द्रहरुलाई एकमुष्ट रु. २ लाख अनुदान उपलब्ध गराउने उल्लेख छ । शैक्षिक पहुँचमा सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालन बापत सुडा सामुदायिक सिकाइ केन्द्रलाई सञ्चालन रु. २,००,०००।- अनुदान निकासा भएको देखियो । उक्त केन्द्रलाई निकासा भएको अनुदानको उपयोग र उपलब्धी खुल्ने प्रगति प्रतिवेदन पेश गरेको देखिएन । अतः अनुदान उपयोगको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

३६.८ **निजी विद्यालय अनुगमन कार्यविधि-**पालिकाकाले बिद्यालय अनुगमन मूल्याङ्कनका लागि कार्यविधि तयार गर्नु पर्दछ ।सो बेगर निजी बिद्यालयको शुल्क निर्धारण लगायतका विषयमा प्रभाबकारी अनुगमन मूल्याङ्कन हुन सकेको छैन । निजी विद्यालयको समग्र व्यहोरा लगायतका बिषयमा अनुगमन मूल्याङ्कन कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्दछ ।

३७ ठेक्का व्यवस्थापन

३७.१ कर विजक वेगरको भुक्तानीः संघीय समपुरक अनुदानल अन्तर्गतको ठे. नं. 11/NCB/BTW/079/80 श्री बैजनाथटोल रामसिंह कार्कीको घरदेखि बृद्धाश्रम जाने बाटो कालोपत्रे सडक निर्माण कार्यको लागि एम. आर. कन्ट्रक्सन वेतकोट ५ कंचनपुरलाई गो. भौं. नं. ६५।२०८०।०३।२३ संघीय सरकारबाट हस्तान्तरितबाट रु. ११,३८,०५३।०० भुक्तानी गर्दा पि. एस. वापतको रु. ३,५९,४२७.१४ कर बिजकमा समावेश गरेको देखिएन । यसर्थ, कर समायोजन पत्र पेश गर्नुपर्ने देखिएको रु.

प्रमाण पेश नगरेको	३,५९,४२७.१४

३७.२ पि. एस. आइटमबाट बाइक खरिदः सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले जारी गरेको स्टाइडर्ड विड डकुमेन्टमा लागत अनुमानमा दररेटको विश्लेषण गर्न नसकिने कुराहरु जो सम्बन्धित निर्माण कार्यको लागि अत्यावश्यक छन ती कुराहरु समावेश गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ ।जस्तै बिमा, ल्याव रिपोर्ट, री —लोकेसन, एज बिल्ट ड्र्इङग लगायतका कामहरुको लागि पि. एस. आइटममा रकम राखि लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले ठे. नं. 11/NCB/BTW/079/80 बैजनाथटोल रामसिङ्ग कार्किको घरदेखि बृद्धाश्रम जाने कालोपत्रे सडक निर्माण कार्यको लागि पि. एस. आइटममा राख्न नमिल्ने रु. ३,००,०००.०० राखि मोटर साइकल खरिद गरेको पाइयो । यसर्थ, नियम विपरित देखिएको खर्च रु.

अनियमित भएको	३,००,०००

३७.३ कर विजक वेगरको भुक्तानीः संघीय समपुरक अनुदानल अन्तर्गतको ठे. नं. 09/NCB/BTW/079/80 Construction of River Training works at Bagun River, Bedkot Municipality 4 कार्यको लागि मष्टा निर्माण सेवालाई गो. भौं. नं. ३७६।२०८०।०३।२४ नगर पालिका पुँजीगत बाट रु.८९२३०१ र गो. भौं. नं. ७६।२०८०।०३।२४ संघीय सरकारबाट हस्तान्तरितबाट रु.८९२३०१ भुक्तानी गर्दा पि. एस. वापतको रु. ३,४०,०००.०० कर बिजकमा समावेश गरेको देखिएन । यसर्थ, कर समायोजन पत्र पेश गर्नुपर्ने देखिएको रु.

प्रमाण पेश नगरेको	३,४०,०००

३७.४ म्याद थप सम्बन्धीः सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १२० बमोजिम निर्माण कार्यको म्याद थपको लागि सम्झौंताको समयावधि समाप्त हुनुभन्दा २१ दिन अगावै निर्माण व्यवसायीले म्याद थपको निवेदन दिनुपर्ने र कार्यालयले कार्यतालिका बमोजिम कार्यप्रगति र बाँकी कामको विश्लेषण गरी आवश्यकता र औचित्यता समेतको आधारमा ठेक्काको म्याद थप गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ ।पालिकाले निर्माण कार्यको सम्झौंताहरुको कार्यतालिका अनिवार्य गरेको छैन भने निर्माण व्यवसयीले समेत म्याद समाप्त हुनुभन्दा २१ दिन अगावै म्याद थपको लागि निवेदन दिएको पाइएन ।एउटा सैद्धान्तिक निर्णयले धेरै ठेक्काहरुको म्याद थपेको देखियो । यसले गर्दा सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन कार्य प्रभावकारी हुन सक्दैन । यसतर्फ पालिकाले ध्यान दिनु पर्दछ ।

३७.५ Additional Lab test कार्य वापतको भुक्तानीः निर्माण कार्यको पि एस आइटममा संलग्न राखि नियमित भन्दा बढी पटक lab test गर्नुपर्ने भएमा मात्र अतिरिक्त प्रयोगशाला शुल्क लिनु पर्दछ । पालिकाले सो व्यवस्थाको विपरित ठे. नं. 24/CSC /078/79 खेलकुद पूर्वाधार निर्माण वडा नं ६ मा क्रिकेट स्टेडियम निर्माण कार्यको लागि पि. एस. आइटममा रु. २०,०००.०० राखि भुक्तानी दिएको पाइयो । यसर्थ, आवश्कायक रहे सो प्रकारको प्रयोगशाला शुल्क नियमित प्रकृतिको प्रयोगशाला शुल्क तर्फ राखी ठेक्का व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ ।

३७.६ **पि. एस. आइटमबाट स्कुटि खरिद-** सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले जारी गरेको स्टाइडर्ड विड डकुमेन्टमा लागत अनुमानमा दररेटको विश्लेषण गर्न नसकिने कुराहरु जो सम्बन्धित निर्माण कार्यको लागि अत्यावश्यक छन ती कुराहरु समावेश गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ ।जस्तै बिमा, ल्याव रिपोर्ट, री —लोकेसन, एज बिल्ट ड्रइङग लगायतका कामहरुको लागि पि. एस. आइटममा रकम राखि लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकाले ठे. नं. 24/CSC /078/79 खेलकुद पूर्वाधार निर्माण वडा नं ६ मा क्रिकेट स्टेडियम निर्माण कार्यको लागि पि. एस. आइटममा राख्न नमिल्ने रु. २,५०,०००.०० राखि स्कुटर थान १ खरिद गरेको पाइयो । यसर्थ, नियम विपरित देखिएको खर्च रु.

अनियमित भएको	२,५०,०००

३७.७ संघीय समपुरक रकम बढी खर्च भएको-

.... (प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर दाखिला गरेको प्रमाण पेश भएको आधारमा मिति २०८१।०१।२२ को निर्णयबाट रु. १,३६१,६६५.६ *सम्परीक्षण गरिएको ।)*

३८ उपभोक्ता समितिको काम

३८.१ **उपभोक्ताको काम-** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ४४ मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट निर्माण कार्य गराउदा वा सो सम्वन्धी सेवा प्राप्त गर्दा मितव्ययीता, गुणस्तरियता वा दिगोपना अभिवृदी हुने भएमा वा परियोजनाको मुख्य उद्देश्य नै रोजगारीको सृजना गर्ने र लाभग्राही समुदायलाई सहभागी गराउने भएमा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समूहबाट त्यस्तो कार्य गराउन वा सेवा लिन सकिने उल्लेख छ । साथै नियमावलीको नियम ९७(१४) मा उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायबाट काम गराउदा श्रममुलक कामको निर्धारण, काम वा सेवामा मितव्ययीता, गुणस्तरियता, दिगोपना अभिवृद्धि गर्ने तरिका आम्दानी खर्चको अभिलेख, काम वा सेवाको सुपरिवेक्षण र अनुगमन जस्ता विषयमा सार्वजनिक निकायले अपनाउनु पर्ने कार्यविधी सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले निर्धारण गर्न सक्ने उल्लेख छ । यस कार्यालयले बाटो निर्माण, भवन निर्माण, खानेपानी संरचना र सिचाई कुलो निर्माण जस्ता कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत गराई उपभोक्ताले निर्माण कार्यमा प्रयोग गरेको लोडर, , रोलर जस्ता हेभि मेशिनहरू प्रयोग गरेको विल भर्पाईको आधारमा निर्माण कार्य सम्पन्न गरेको प्राविधिक प्रतिवेदनमा उल्लेख गरेको छ । उपभोक्ता मार्फत सम्पन्न गरिएका आयोजना श्रम मुलक, मितव्ययी, गुणस्तरिय र दिगोपना अभिवृद्धि हुने खालको नदेखिएको र परियोजनाको मुख्य उद्देश्य रोजगारी सृजना गर्ने नभएकोले उपभोक्ता मार्फत निर्माण कार्य गराएको मनासिव मान्न सकिएन । सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयले समेत उपभोक्ता समितिबाट गराउन सक्ने कामको कार्यविधि तयार गरेको पाईएन । सार्वजनिक खरिद नियमावलीमा भएको खरिद सम्बन्धी प्रकृयाको अवलम्वन गर्दै प्रतिस्पर्धात्मक र गुणस्तरिय निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने तर्फ कार्यालयको ध्यान जान जरूरी देखिएको छ । केही उदाहरण निम्न छन ।

सि.न	उपभोक्ता समितिको नाम	कामको नाम	रकम
१	धर्मापुर सिर्सैया झो पु निर्माण उ स	झो पु निर्माण	१२१८१३१
२	निङ्गलाशैनी मन्दिर दक्षीणदेबिराम डगौरा घरसम्म सडक ग्राबेल उ.स.	सडक निर्माण	४३९६८३
३	बछेला प्राचिन धार्मिक संरक्षण प्रबदन कार्यक्रम उ .स.	भवन निर्माण	५९७३२७
४	मुसेपानी स्वास्थ्य संस्था पुर्वाधार निर्माण उ .स.	पुर्वाधार निर्माण	८०७६३३
५	वडा न ४ सडक ग्राबेल तथा पिच योजना उ. स.	सडक निर्माण	१२५६२५९
६	स्वास्थ्य पुर्वाधार निर्माण उ .स. ६	भवन निर्माण	१३६७८७१
७	झरना खानेपानी निर्माण उ. स.	खानेपानी निर्माण	७१०४९५
८	चम्फापुर राधानदी किनारा माटो भरान उ. स.	माटो भरान	५०५३९१
९	चौखुट्टे चौरादेखि वडान ६ हुदै बाटो ग्राबेल उ. स.	सडक निर्माण	२४१६८७
१०	रुपालीदेखि सुनिल बिष्टको घर हुदै जाने बाटो ग्राबेल उ .स.	सडक ग्राबेल	२८५२७६
११	राम भट्टको घरदेखि उतर चौधरीको घरसम्म सडक स्त्तरोन्नती उ. स.	सडक ग्राबेल	४७११८४
१२	अछामी टोलदेखिपथरिया नालासम्म पक्की नाला निर्माण उ. स.	नाला निर्माण	३६९२२०

३८.२ **अनुगमन नभएको** - स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १६ (ख) ५ मा उप प्रमुख वा उपाध्यक्षले योजना तथा कायक्रमको अनुगमन सुपरिबेक्षण गरी सो को प्रतिबेदन बैठकमा पेश गर्ने र (ग) २ मा वडाबाट कार्यन्वयन हुने योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने गराउने सो को अनुगमन तथा आवधिक समिक्षा गर्ने गराउने ब्यवस्था छ । यस पालिकामा आर्थिक बर्ष २०७९।८० मा संचालन भएका योजना तथा कार्यान्वयन भई सम्पन्न भएका योजनाको प्राबिधिक प्रतिबेदनका आधारमा खर्च भुक्तानी गरेकोमा सोको पालिका उप प्रमुख र सम्बन्धित वडा अध्यक्षले योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा सुपरिबेक्षण गरेको प्रतिबेदन आंशिक पेश गरेको देखिन्छ भने पालिकाद्वारा संचालित योजनाहरु लक्ष्य अनुसार सम्पन्न भए भएन भनी पालिकाले आधिकारिक समिक्षा गरेको प्रतिबेदन छैन । अतः यसले गर्दा पालिकाद्वारा संचालित सबै योजना तथा कार्यक्रम लक्ष्य अनुसार नै सम्पन्न भएका छन भन्ने प्रष्ट आधार देखिएन । पालिकादारा संचालित योजना तथा कार्यक्रमको स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा उल्लेख भएको ब्यवस्था बमोजिम अनुगमन तथा सुपरिबेक्षण गरी समिक्षा गरेको प्रतिबेदन अभिलेखगत रूपमा राख्नु पर्दछ ।

३८.३ **गुणस्तर परीक्षण**- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११५(१) अनुसार सार्वजनिक निकायले आपुर्ति गरेका मालसामान सम्झौतामा उल्लेखित प्राविधिक स्पेशिफिकेसन र गुणस्तर वमोजिम भए नभएको निरीक्षण वा परीक्षण गर्नु गराउनु पर्ने व्यवस्था छ ।यस स्थानीय तहले निर्माण व्यावसायी तथा उपभोक्ता समितिले पेश गरेको ल्याब टेष्ट रिपोट बाहेक निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने सामानको गुणस्तर परीक्षण गरेको पाइएन । केही उदाहरण निम्न अनुसार छन् ।

सि.नं	निर्माण कामको विवरण	पार्टीको नाम	भुक्तानी रकम
१	भम्केश्वर मन्दिर निर्माणा	भम्केश्वर मन्दिर निर्माणा उ. स.	३८६८९६
२	सामुदायिक चौपाय घेरावार	सामुदायिक चौपाय घेरावार उ. स.	९९४५३७
३	बिभिन्न बाटोमा ग्राबेल	प्रसंग निर्माण सेवा	७९४८१४
४	सिद्रबैजनाथ मन्दिर निर्माण	सिद्रबैजनाथ मन्दिर नि. उ. स.	६७९४६३
५	हातीथडा वडा न१र २ जोडने पुल नजिक तटबन्ध	हातीथडा वडा न१र २ जोडने पुल नजिक तटबन्ध उ .स.	१०७००००
६	स्वास्थ्य पुर्वाधार निर्माण ६	स्वास्थ्य पुर्वाधार निर्माण ६.उ. स.	२४७७५६२

३८.४ **सार्वजनिक परीक्षण**- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी, दिगो र भरपर्दो वनाउन कार्यक्रमको सामाजिक परीक्षण अन्तर्गत सार्वजनिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्ने व्यवस्था बमोजिमको कार्य भएको पाइएन । सार्वजनिक परीक्षणको अभावमा आर्थिक कारोबारमा जवाफदेहिता र पारर्दशिताको प्रवर्द्धन गर्ने कार्यमा बाधा पर्ने देखिन्छ ।

३८.५ **रोयल्टी दोहोरो रसिद प्रयोग**- सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ९७(६) मा कामको प्राबिधिक मुल्याङकन बिल भरपाई खर्च समितिबाट प्रमाणित गरी सार्वजनिक निकायमा पेश गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ । यस

पालिकाले उपभोक्ता समितबाट गराईएका निम्न कार्यको रोयल्टी प्रयोगको अवस्था भिडान गर्दा उपभोक्ता समितिले पेश गरेको सक्कल रसिद र नगरपालिकालाई गणपति कन्स्टक्शनले बुझाएको प्रतिलिपि सक्कल रसिद छाया प्रति रसिदमा रकम फरक देखिएको छ ।यसरी फरक देखिएको रकम ब्यहोरा तल उल्लेख गरिएको छ । अत पालिका कार्यालयले सम्बन्धित उपभोक्ता समितिले पेश गरे बमोजिमको रोयल्टी रकम गणपति कन्स्टक्शनले नगरपालिकालाई बुझाएको नदेखिएकोले निन्न रसिदमा उल्लेख भएको रकम असुल गर्नुको साथै अन्य रसिद समेत भिडान गरी पालिकाले असुल गरी कोषमा दाखिला गर्नु पर्ने देखिएको रू–

भौचर न	उपभोक्ता समिति	रसिद न र परिमाण	दर	जम्मा रकम	बुझाएको रकम	बाकी असुल रकम
१०।२०८०।३।२४	स्वास्थ्य पुर्वाधार निर्माण उ स वडा न ६	रसिद९५०१बाट ५४४ घ.मी.	१२०	६५२८०	१४४०	६३८४०
२७३।२०८०।३।१७	हंशराज बोहोराको घरदेखि केशव पनेरूको घरसम्म बाटो निर्माण	रसिद ५४४र ५४८बाट ४२०घ.मी.	१२०	५८४८०	२८८०	५५६८८
२१६।२०८० २।३२	चौखुट्टी चौराहदेखि वडान ६ हुदै बाटो ग्राबेल	रसिद २९६ बाट २४० घ मी	१२०	२८८००	१४४०	२७३६०
१९५।२०८० २।२२	बछेला धार्मिक संरक्षण प्रबद्रन उपभोता समिति	रसिद ६५११	१२०	१२०००	१४४०	१०५६०
१९७।२०८० २।२२	रुपालि देखि सुनिल बिष्टको घर जाने बाटो ग्राबेल उ. स.	रसिद न५२७ बाट ३१५ घ. मी.	१२०	३७८००	१४४०	३६३६०
१७१।२०८० ।२।१४	निङ्गलाशैनी मन्दिर दक्षीण देशुराम डगौराको घरसम्म सडक ग्राबेल उ. स.	रसिद न ५३० बाट१२८ घ. मी.	१२०	१५३६०	१४४०	१३९२०
१०५।२०७९ ।१२।३०	सिदनाथ मा बि उत्तर नहरसम्म सडक ग्राबेल उ.स.	रसिद न५०३ बाट ३८० घ.मी.	१२०	४५५१६	१४४०	४४०७६

असुल गर्नुपर्ने	२,५१,८०४

३८.६ मु.अ. कर बिजक बेगर भुक्तानी- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ वमोजिम उपभोक्ता समितिले गरेको खर्चको बिल भरपाई कार्यालयलले जांच गरी प्रतिवेदन लिने व्यवस्था छ । यो वर्ष निम्न निर्माण उपभोक्ता समितिलाई समान खरिदमा मुल्य अभिवृद्धि कर सहित रकम भुक्तानी दिने गरी लागत अनुमान तयार गरी सोही वमोजिम कार्य सम्पन्न भई भुक्तानी भएकोमा विल पेश नभएको समानको मु.अ. कर भुक्तानी भएको देखिन्छ । यसरी बिजक बेगर मु.अ.कर भुक्तानी दिएको रू. ९१७१।००नियमसंगत देखिएन । अतः कार्यालयले मुल्य अभिवृद्धि कर भुक्तानीको बिजक लिएको भए मु.अ.कर.समायोजन सहितको प्रमाण उपभोक्ताबाट पेश गर्न लगाउने अन्यथा उक्त मु.अ.कर असुल गरी सघिय संचित कोष दाखिला गरेको प्रमाण पेश गर्नु पर्ने देखिएको रू.

भौचर नं.	उपभोक्ता समितीको नाम	कामको विवरण	मु.अ. कर भुक्तानी रकम	बिजक पेश भएको रकम	बिजक पेश नभएको रकम
३०।२०७९ ८।८	हातिथला वडा न१ र २ जोडने पुल नजिक तटबन्धन नि .उ .स.	तटबन्धन निर्माण ३१जाली	२३१०८	१७७०७	५४०१
१२०।२०८० ।१।११	सामुदायिक चौपाय घेरावार निर्माण उ. स.	घेरावार निर्माण	२९००५	०	३७७०

प्रमाण पेश नगरेको	९,१७१

३८.७ नापी किताव- निर्माण सम्वन्धी कामको विवरण नापि कितावमा अभिलेखको रुपमा जनाई राख्नुपर्दछ । प्रयोग गरिने नापि कितावहरु नापी नियन्त्रण खातामा अभिलेख जनाई प्रयोग गर्दा माग फारम भरी निकासा गराई प्रयोग गर्नुपर्नेमा कार्यालयवाट निर्माण कार्यको अभिलेख राख्ने प्रयोजनको लागि नापी कितावको रुपमा प्रयोग नगरी कम्प्यूटरमा राखी लुजसिटको रुपमा प्रयोग गरेको देखियो । उक्त लुज सिटहरु एकिकृत गरी बाइन्डिङ गरी राखेको समेत पाइएन । यसरी लुजसिटमा राख्दा निर्माण कार्यको अभिलेख एकिकृत रुपमा नराखेको कारण परिक्षण तथा मुल्याङ्कन गर्न कठिनाई पर्ने देखिन्छ । साथै लुजसिटमा राखेका विवरणहरु हराउने सम्भावना बढी हुने हुँदा निर्माण कार्यको अभिलेख नापी कितावको रुपमा राखि सोको नियन्त्रणका लागि नापी किताव नियन्त्रण खाता समेत प्रयोगमा ल्याउनुपर्ने देखिन्छ । यस पालिका कार्यालयद्रारा गत आ.वा.मा संचालित योजनाहरुको भुक्तानी यस बष कार्य सम्पन्न भएको आधारमा भुक्तानी दिएको देखिन्छ । लेखापरिक्षणको क्रममा गत आर्थिक बर्षका नापी किताब भुक्तानी विवरण लेखापरीक्षणको क्रममा पेश नभएकोले जोडजम्मा भिडानगर्न सकिएन । अतः कार्यालयले क्रमागत योजनाहरुको नापी किताब एकिकृत गरी राख्नु पर्ने देखिन्छ ।

३८.८ **जनश्रमदान-**

.... (प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर दाखिला गरेको प्रमाण पेश भएको आधारमा मिति २०८१।०१।२२ को निर्णयबाट रु.३,७८,४७० सम्परीक्षण गरिएको ।)

३९. **विद्यालय भौतिक पूर्वाधार निर्माण-** शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले प्रकाशन गरेको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७९।८० को क्रियाकलाप नं ११.१.२.१ मा प्रत्येक स्थानीय तहले विद्यालय भौतिक पूर्वाधार कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा सम्पूर्ण निर्माण कार्य नेपाल राष्ट्रिय भवन संहिता, २०६० अनुसार गर्नु गराउनु पर्ने, स्थानीय तह अन्तर्गतका विद्यालयमा हुने भौतिक निर्माणका कार्यहरु स्थानीय तहले आफ्नो प्राविधिक मार्फत सुपरीवेक्षण गराउने र कार्यसम्पादन प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । साथै राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रद्वारा प्राप्त कार्यक्रम अनुरुप तोकिएको डिजाइन ड्रइङ तथा लागत अनुमान अनुसार भवन निर्माण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । उक्त कार्यक्रम अन्तर्गत यस पालिकामा नमुना बिधालय कार्यक्रमको लागी बैजनाथ माध्यामिक बिद्यालय जडेपानी लाई रु १,००,००,०००।०० निकासा भएको छ । तर विद्यालय निर्माणसँग सम्बन्धित कागजात सम्बन्धित विद्यालयहरुले पालिकामा पेश गरेका छैन। तसर्थ निर्माणसँग सम्बन्धित कागजात तथा कार्य सम्पन्न भएको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	१,००,००,०००

४०

सोझै खरिद

४०.१

कोटेशनको कार्य- सार्वजनिक खरीद ऐन, २०६३ को दफा ८(२) मा र नियमावली २०६४ को नियम ८४ मा १० लाख भन्दा बढीको खरीदमा शिलवन्दी दरभाउ पत्र माग गरी खरीद गर्नु पर्ने, एकै प्रकारको समान पटक पटक खरिद गर्न नहुने र प्याकेजमा खरिद गर्न सकिने समानको प्याकेज बनाई प्रतिष्पर्धी मुल्यमा खरिद गर्नु पर्ने एउटै प्रकृतिका समान प्रतिस्पधी मुल्यमा खरिद गर्दा प्याकेज तयार गरी खरिद गर्नु पर्ने व्यवस्था समेत छ । कार्यालयले आर्थिक वर्ष २०७९।८० मा बोलपत्र वा शिलवन्दी दरभाउ पत्र माग नगरी अधिकांश निमार्णका कार्य कोटेशनद्रारा गरेको देखिन्छ । यसरी बिभिन्न योजनाको निमार्ण गराएको कार्य गुणस्तरीय भए नभएको कार्यालयले अनुगमन समेत गरेको, प्रमाण अभिलेख राखेको देखिएन साथै उक्त कार्यको ल्याब परीक्षण गरेको देखिएन । यसरी एउटै प्रकृतीका कार्य फरक फरक लागत अनुमान तयारी गरी सोही अधारमा सोझै कोटेशन माग गरी कार्य गर्दा ०.०० प्रतिशत देखि ० . ६४ प्रतिशत सम्म मात्र घटेको देखिन्छ भने बोलपत्रको माग गरी कार्य गराउदा करिब १० देखि ३० प्रतिशत सम्म घटी प्रतिस्पधा भएको देखिन्छ। यसरी प्रतिस्पर्धा नगरी सोझै कोटेशनदारा पालिकाले खर्च लेखेको रकमलाई नियमसंगत हो भन्न सक्ने आधार देखिएन । अत कार्यालयले यस्ता कार्यमा नियन्त्रण गरी सार्वजनिक खरिद ऐन नियमावलीको प्रक्रिया पालना गर्नु पदर्छ । यस्ता केही उदाहरण निम्न प्रकार छन्:

गो.भौ. न	योजनाको नाम	लागत अनुमान	भुक्तानी रकम	घटी प्रतिशत
२६४।२०।८०।३।१७	तारजाली खरिद	९६८९२९	९६७८७८	०.११

१७४।२०८०।२।१७	सोलर बत्ती जडान	४५०३८३	४५०३८३	०.००
३५४।२०८०।३।२३	बिधालय भवन प्लाष्टर	९९७८५७	९९१४५८	०.६४
१२६।२०८०।१।१३	प्राबिधिक ल्याब सामाग्री खरिद	९९९०८९	९९६८२९	०.२२
१७७।२०८०।३।१८	बैतडा गौशाला दक्षिणिट्टी काडेतार निर्माण	६९९००९	६९७३७९	०.२३

४०.२ **लागत अनुमान-** सार्वजनिक खरिद ऐनको दफा ५को १ मा सार्वजनिक निकायले कुनै पनि खरिदको लागी तोकिए बमोजिम लागत अनुमान तयार गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ । यस पालिकाले आर्थिक बर्ष २०७९।८०मा कार्यालयबाट खरिद गरी भुक्तानी गरिएका कोटेशनका कार्यको लागत अनुमान तयार नगरी सोझै कोटेशन माग गरी भुक्तानी गरेको देखिन्छ । यसरी लागत अनुमान तयार नगरी सोझै कोटेशन लिई खरिद गरिएको कार्य नियमसंगत हो भन्न सकिएन । अत कार्यालयले यस्ता कार्यमा नियन्त्रण गरी खरिद ऐनमा भएको ब्यवस्था पालना गर्नु पर्दछ । केही उदाहरण निम्न छन ।

भौचर न	समानको नाम	पार्टीको नाम	भुक्तानी रकम	
१२६।२०८०।१।१३	प्राबिधिक ल्याब सामाग्री खरिद	एस सि इ ई सप्लार्स	९९६८२९	ल ई नभएको

४०.३ **सोझै खरिद-** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५ (१) मा तोकिएको सिमामा मात्रै मालसामान वा परामर्श सेवा वा अन्य सेवा वा निर्माण कार्य सोझै गराउन सक्ने ब्यवस्था छ भने १(ख)मा एक आर्थिक बर्षमा एकै पटक वा पटक पटक गरी सिमाभन्दा बढी रकमको वा एउटै ब्यक्ती,फर्म,कम्पनी वा संस्थाबाट एक पटक भन्दा बढी सोझै खरिद गर्न सकिने छैन भन्ने ब्यवस्था छ । यस पालिका कार्यालयले उपलब्ध गराएको विवरण अनुसार एउटै प्रकृतिको समान एक पटक भन्दा बढी पटक टुक्रा गरी र बिभिन्न पार्टीबाट पटक पटक खरिद गर्ने गरेको देखिन्छ । यसरी कानुनमा भएको ब्यवस्था पालना नगरी एउटै प्रकृतिका समान पटक पटक र बिभिन्न पार्टीसंग पुजिगत शिर्षकबाट खरिद गरेको रु.२,२५,५१,७६७।००नियमसंगत भन्न सकिएन । अतः पालिका कार्यालयले यस्तो कार्यमा नियन्त्रण गर्नु पर्दछ ।केही उदाहरण निम्न छन्:

भौचर नं.	योजना तथा कार्यक्रमको नाम	पार्टीको नाम	रकम
३६।२०७९।९।८	क्म्प्युटर ल्यापटप खरिद	उग्रतारा टेड्र सप्लार्स	३१९८७४
८०।२०७९।१२।५	क्म्प्युटर ल्यापटप खरिद	उग्रतारा टेड्र सप्लार्स	९५९३७
१७४।२०८०।२।१७	सोलर बत्ती जडान	ग्लोवल टेक्नोलोजी	४५०३८३

७२।२०८०।३।२४	नबिकरणीय एर्जा जडान	बोहोरा इलेक्टोनिक्स एण्ड सप्लार्स	७३५००४
२७२।२०८०।३।१७	वडाका बिभिन्न सडक ग्राबेल	लटिनाथ बिल्ड्स	५८९१७३

४१ अपुग बिल भरपाई -

✂ .... ***(प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्रमाण पेश भएको आधारमा मिति २०८१।०१।२३ को निर्णयबाट रु.१,८४,०७४ सम्परीक्षण गरिएको ।)***

४२ **PAMS मा दाखिला नभएको** - आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ७८ अनुसार सवै तहको सरकारी कार्यालयहरूको सार्वजनिक सम्पत्तिको लेखाकंन प्रतिवेदन र एकिकृत विवरण तयार गर्न संघ प्रदेशका सवै कार्यालयहरू एवं सवै स्थानिय तहमा सार्वजनिक व्यवस्थापन प्रणाली आर्थिक वर्ष २०७७।७८ देखि अनिवार्य रूपमा लागु गर्नुपर्ने निर्णय भएको छ। कार्यालयले निम्न खरिद कार्यमा रू.२,७५,४०० । भुक्तानी भएकोमा उक्त सामान PAMS प्रविष्टि गरेको छैन। सार्वजनिक सम्पत्तिको व्यवस्थापन गर्न खरिद भएका सवै जिन्सी सामाग्रीहरू अनिवार्य रूपमा PAMS मा दाखिला गरि प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रू.

क्र.सं.	भौ.नं. र मिति	विवरण	रकम
१	५०७-२०७९।११।०३	न्यु विश्वास फिल्म तथा भिडियो ग्राफिलाई औद्योगिक क्षेत्रको वृत्तचित्र निर्माणको लागी रकम भुक्तानी	१,२७,५००।
२	११२४-२०८०।०३।१८	प्रगति काष्ठ सप्लायर्सवाट साउण्ड सिस्टम खरिद	१,४७,९००।
जम्मा			२,७५,४००

✂ .... ***(प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्रमाण पेश भएको आधारमा मिति २०८१।०१।२३ को निर्णयबाट रु.२,७५,४०० सम्परीक्षण गरिएको ।)***

प्रमाण पेश नगरेको	३,००,०००

४३ **लागत अनुमान बिना कार्यालय सामान खरिद** - सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ५ मा १ लाख रूपैयाँ भन्दा बढीको खरिद कार्य गर्दा लागत अनुमान तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।पालिकाले खरिद कार्य गर्दा लागत अनुमान वेगर निम्न भौ.नं. र मितिवाट निम्न सामानहरू खरिद गरेको छ। पालिकाले सामानको स्पेसिफिकेसन सहितको लागत अनुमान तयार गरि खरिद गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ।

क.सं.	भौ.नं. र मिति	विवरण	रकम
१	७८-२०७९।०६।१२	हाईटेक कम्प्युटर सेन्टरवाट ल्यापटप खरिद।	१,२६,०००।
२	१२३-२०७९।०६।१३	उग्रतारा ट्रेड सप्लायर्स वाट कार्यालय सामान खरिद।	३,५९,५२९।
जम्मा			**४,८५,५२९**

४४ **खाजा खर्च -** नेपाल सरकार अर्थमन्त्रालयले जारी गरेको कार्य सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ को नियम ७.१.४ मा अतिरिक्त समयमा गरिने काम र सेवाबाट प्राप्त हुने नतिजा लेखा उत्तरदायि अधिकृतबाट प्रमाणित गराई खाजा खर्च दिन मिल्ने उल्लेख छ। त्यसै गरी उक्त नियममा त्यस्तो कार्यकालागि अतिरिक्त समय कार्य गरेको हुनुपर्ने र अनिवार्य रूपमा विद्युतिय हाजिरि लागु गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। चालु आ.व. मा पालिकामा कार्यरत ४० जना लाई नगर सभाको निर्णय अनुसार मासिक रू.९००। का दरले १२ महिनामा जम्मा करकट्टि सहित रू.३,६७,२००। खाजा खर्च वाफत भुक्तानी भएको छ। निर्देशिकाको व्यवस्था पालना हुने गरि अतिरित्त समय काम गरेको र सेवाबाट प्राप्त हुने नतिजा को आधारमा कानुन वनाई खाजा खर्च भुक्तानी गर्नेतर्फ पालिकाले ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ।

४५ **ढुवानीमा करकट्टि -**

✂ .... *(प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर दाखिला गरेको प्रमाण पेश भएको आधारमा मिति २०८१।०१।२२ को निर्णयबाट रु.५,१०० सम्परीक्षण गरिएको ।)*

४६ **प्रशिक्षक भत्ता -** बेदकोट नगरपालिकाको नीति,कार्यक्रम तथा बार्षिक बजेट २०७९।०८० मा विभिन्न तालिम,गोष्ठी,सिप विकास, सम्मेलन,कार्यशाला,गोष्ठी लगायतका कार्यक्रम गर्दा बाहिरी प्रशिक्षकलाई प्रवचन/कार्यपत्र समेत रू.२,५००। का दरले प्रशिक्षण भत्ता उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ। यस पालिकाबाट सञ्चालन भएका निम्नानुसारका तालिम कार्यक्रमहरूमा तोकिएको दरभन्दा वढी भुक्तानी भएको रू.२४,२८०। असुल हुनुपर्ने रू.

क.सं.	गो.भौ.नं र मिति	कार्यक्रम को नाम	प्रशिक्षक	सेसन	भुत्तानी हुनुपर्ने (कर कट्टि सहित)	भुक्तानी भएको (कर कट्टि सहित)	बढी भुक्तानी भएको रू
१	५११-२०७९।११।०३	मेलमिला पकर्ताको आधारभुत तालिम	अधिवक्ता रोहित देउवा	१६	३४,०००।	४६,२४०।	१२,२४०।

२	५११-२०७९।११।०३	मेलमिला पकर्ताको आधारभुत तालिम	अधिवक्ता गणेश कठायत	१६	३४,०००।	४६,२४०।	१२,२४०।
जम्मा					६८,०००।	९२,४८०।	२४,४८०।

असुल गर्नुपर्ने	२४,४८०

४७ **विविध परीक्षण**

४७.१ **खर्च पुष्टयाई गर्ने प्रमाण नभएको-** आर्थिक कार्यबिधि तथा बित्तीय उत्तरदायीत्व नियमावली २०७७ को नियम ३९ को १० मा जिम्मेवार ब्यक्तिले सरकारी रकमको खर्च गर्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन बिल भरपाई र कागजात संलग्न भए नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन जाच गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ । यस कार्यालयले निम्म भौचरबाट भुक्तानी दिई खर्च गरेको रकमबाट गरेका कार्यको सक्कल बिल भरपाई श्रेस्तासाथ राखेको देखिएन । अत पालिका कार्यालय खर्च पुष्टयाई गर्ने सक्कल बिल बेगर निम्न फर्मलाई भुक्तानी गरेको रकमको सक्कल प्रमाण पेश गर्नु पर्ने देखिएको रू

भौचर न	कार्यको विवरण	फर्म वा पार्टीको काम	रकम	कैफिएत
१८५।२०८० ।२।१९	बिधुत लाईन बिस्तार	नेपाल बिधुत प्रधिकरण	२८४८५४	कार्यसम्पन्न प्रतिबेदन नभएको
२६४।२०८० ।३।१७	तारजाली खरिद	भट इन्टरकन्टि नेश्दल प्रा लि	९६७८७८	बितरण।जडानको भरपाई नभएको

.... ***(प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर दाखिला गरेको प्रमाण पेश भएको आधारमा मिति २०८१।०१।२२ को निर्णयबाट रु.१,१९,३९९ सम्परीक्षण गरिएको ।)***

प्रमाण पेश नगरेको	१२,५२,७३२

४७.२ **धरौटी फिर्ता –**

.... *(प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर दाखिला गरेको प्रमाण पेश भएको आधारमा मिति २०८१।०१।२३ को निर्णयबाट रु.१,५०,०० सम्परीक्षण गरिएको ।)*

४७.३ **सेवा अवधि एकिन नभएको-** साबिकको दैजी गाउविविध समितिमा कार्यरथ हाल यस नगरपालिकामा कार्यरथ का स गणेश ब धानुक मिति २०८०।१।१बाट अनिर्वाय अवकाश भएको देखिन्छ । निजले अवकाश लिएको सेवा

अवधि भिडान गर्दा दैजी गाउपालिकाको निर्णय न ४मा बिगत गाउपालिकामा अस्थाई कार्यरथ कर्मचारीको सेवा अवधि स्थानिय स्वायत्त शासन नियमावलीमा कर्मचारी सम्वन्धि ब्यवस्था भए अनुरूप ३०६३ साल सम्मको अस्थायी सेवा अवधिमा ७५ प्रतिशत गणना गरी सेवा अवधिमा जोडने व्यवस्था अनुसार जोडान गरी दिन हुन निजामति किताबखाना तथा संचयकोषलाई अनुरोध गर्ने निणर्य गरेको देखिन्छ । यस कार्यालयले उक्त निर्णय अनुसार गणना गरी १४ बर्ष अस्थाई सेवाको ७५ प्रतिशतले हुने १०।५ महिनाको मासिक तलब रू ३७२३६।००ले रू ३९०९७८।०० भुक्तानी दिनु पर्नेमा १४ बर्षको १४ महिनाको रू ३७२३६।००का दरले रु ५२१३०४।००भुक्तानी दिएकोले रू १३०३२६।०० बढी भुक्तानी दिएको देखिन्छ । यस सम्बन्धमा कार्यालयले निजको सेवा अवधि र पाउनुपर्ने सेवा सुविधाको बारेमा एकिन गरी बढी भुक्तानी भएको रकम निजबाट असूल गरी दाखिला प्रमाण पेश गर्नुपर्दछ।

४८ **नगर शिक्षक-** अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ९ ले स्थानीय तहलाई स्वीकृत दरबन्दी भित्रका शिक्षकको तलब भत्ता बापत सशर्त अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था छ। साविकको जिल्ला शिक्षा कार्यालयवाट अनुमति प्राप्त गरी सञ्चालनमा रहेका र कुनै पनि दरबन्दी तथा राहत अनुदान कोटा प्राप्त नगरेका विद्यालयलाई शिक्षक व्यवस्थापन गर्ने गरी शैक्षिक सत्र २०७९ का लागि सहयोग अनुदान दिन सकिने व्यवस्था छ। पालिकाले निजि शिक्षक नियुक्त गरि विभिन्न विद्यालयलाई दरबन्दी बेगर रू.३९,००,०००। रकम विद्यालयको खातामा पठाएको छ।कार्यभार यकिन गरी आवश्यक पर्ने शिक्षक दरबन्दी निर्धारण समेतको आधारमा उचित छनौट प्रकृयाबाट छनौट भई अध्यापन गराइरहेका शिक्षकको पारिश्रमिक मात्र राजश्व बाडँफाडबाट खर्च गर्न सकिने प्रावधान रहेकोले यस तर्फ पालिकाले ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ।

क्र.सं.	**भौ.नं. र मिति**	**भुक्तानी रकम**	**स्रोत**	**कैफियत**
१	७६९-२०७९।१।०४	३०,१५,०००।	राजश्व बाँडफाँड	३३ जना नगर शिक्षक।
२	१२२०-२०८०।०३।२२	८,८५,०००।	राजश्व बाँडफाँड	
जम्मा		३९,००,००० ।		

४९ **भुक्तानी दिन बाँकीको विवरण** (१०५९-२०८०-३-१३)- आर्थिक तथा वित्तिय उतरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ (१३) बमोजिम चालु वर्षको बजेटले नखाम्ने गरी खर्च गर्न नहुने र खर्च भएको अवस्थामा आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ७ दिन भित्र भुक्तानी बाँकीको विवरण म.ले.प.फा.नं.२२१ प्रमाणित गरी राख्नु पर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले यो बर्ष कार्य पालिकाको निर्णय अनुसार जिल्ला समन्वय समिति कचंनपुरलाई गत बर्षको भुक्तानी हुन बाँकी प्रमाणित नगराई रू.३ लाख भुक्तानी गरेको छ।गत वर्षको भुक्तानी बाँकी प्रमाणित नगराई रकम भुक्तानी गर्ने कार्य नियम सम्मत नदेखिएको रू.

अनियमित भएको	३,००,०००

५० कार्यक्रमको प्रतिवेदन नभएको - आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली,२०७७ को नियम ३९ उपनियम ७ अनुसार कुनै पनि सेमिनार, गोष्ठि तथा तालिम आयोजना गर्दा त्यस्तो तालिम कार्यक्रमको खर्च सम्बन्धित प्रस्तावना स्वीकृत गराउने तथा उपनियम ८ अनुसार कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले सञ्चालन गरेका देहायबमोजिमका कार्यक्रममा कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन संलग्न नगरी रू.१,४०,४६५। रकम खर्च गरेको छ। कार्यक्रमको प्रतिवेदन नै तयार नगरी रकम भुक्तानी गरेकोले उक्त खर्च लाई नियम सम्मत मान्न सकिएन। यस्तो खर्चमा नियन्त्रण गर्ने तर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ।

क.सं.	**भौ.नं. र मिति**	**कार्यक्रम**	**रकम**	**कैफियत**
१	३६१-२०७९।०९।१४	वडा नं. १ को तीज कार्यक्रम	६५,४६५।	कार्यक्रमको प्रस्तावना र प्रतिवेदन नभएको।
२	१३०५-२०८०।०३।२४	महिलाहरूका लागि २ दिने अचार बनाउने तालिम	७५,०००।	कार्यक्रमको प्रस्तावना र प्रतिवेदन नभएको।
जम्मा			**१,४०,४६५।**	

५१ फछ्र्यौट हुन नसकेको आन्तरिक लेखापरीक्षणको व्यहोराहरु - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७७ अनुसार स्थानीय तहले कानुन बमोजिम आफ्नो आय र व्ययको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने, आन्तरिक लेखापरीक्षकले औंल्याएका कैफियत सम्बन्धित अधिकारीले अन्तिम लेखापरीक्षण हुनुभन्दा अगाबै सम्परीक्षण गराउनु पर्ने व्यबस्था छ ।यस पालिकाको आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट कायम गरेका व्यहोरा अन्तिम लेखापरीक्षण गराउनु अगाबै सम्परीक्षण गराउनु पर्नेमा नगराएकोले यसै प्रतिबेदनमा निम्न अनुसार कायम गरीएको छ।

५१.१ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ सरकारी रकम खर्च गर्ने कार्यविधि बमोजिम सरकारी रकम खर्च गर्दा अधिकार प्राप्त अधिकारिबाट स्वीकृत गराई एवं नियम ४१ सरकारी रकम खर्च गर्दा सुनिश्चित हुनुपर्ने विषयमा नगदी वा जिन्सी तथा अन्य सरकारी सम्पत्तिको हानि नोक्सानी र दुरूपयोग हुन नपाउने गरी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको अनुसरण गर्नुपर्नेमा निम्न अनुसार विभिन्न कार्यक्रममा वजेट खर्च गर्दा अधिकार प्राप्त अधिकारिबाट खरिद आदेश स्वीकृत नगरी तथा खरिद भएको मालसामान कार्यालयको सार्वजनिक सम्पत्ति ब्यवस्थापन प्रणालीमा आम्दानी तथा खर्चको अभिलेख नराखी खर्च जनाएको खर्च नियम सम्मत देखिएन।

क.सं.	भौ.न.मिति	खर्च भएको बजेट शिर्षक	भुक्तानीको विवरण	भुक्तानी पाउने ब्यक्ति/फर्मको नाम	भुक्तानी रकम रू.
१	६६१-२०७९।१२।१२	पालिका चालु	वडा नं. २ स्वास्थ्य चौकी औषधि खरिद	रौला केदार मेडिसिन सप्लायर्स	९९९९६

२	६६८-२०७९।१२।१३	पालिका चालु	वडा नं. ८ खेलकुद सामाग्री खरिद	बि.डि. ट्रर्ड एण्ड सप्लायर्स	९९५५३
३	६७३-२०७९।१२।१३	पालिका चालु	वडा नं. ६ तरकारीको वीउ खरिद	सार्थक उग्रो सप्लायर्स	९९९२०
४	६९१-२०७९।१२।१५	पालिका चालु	वडा नं.६ साइकल खरिद ८ थान	नयाँ भण्डारी एण ड सप्लायर्स	७७०००
५	११९६-२०८०।०३।२०	पालिका चालु	होडिङ्ग बोर्ड निर्माण तथा औजार खरिद	वडा सचिव करन बहादुर कामी	१४९६३१
६	१२४५-२०८०।०३।२३	पालिका चालु	खेलकुद सामाग्री खरिद वडा नं. ३	वडा सचिव करन बहादुर कामी	१४९६३१
७	१२९८-२०८०।०३।२४	पालिका चालु	खेलकूद सामाग्री खरिद	बि.डि. ट्रस एण्ड सप्लायर्स	४९४९८
८	१९९-२०८०।०२।२३	पालिका पुंजिगत	वडा नं. ८ साइकल खरिद १० थान	नेगी साइकल स्टोर	९९४४०
९	२३२-२०८०।०३।०४	पालिका पुंजिगत	वडा नं. ९ इन्द्रणी सहकारीका लागी फर्निचर खरिद	बागेश्वरी स:मिल तथा फर्निचर उद्योग	९९४४०
१०	२३६-२०८०।०३।०५	पालिका पुंजिगत	वडा नं. ९ उदयदेव मा.वि. का २२ थान पंखा खरिद	किरण इलेक्ट्रोनिक्स	९९९५०
११	२८८ र २९७-२०८०।०३।४३	पालिका पुंजिगत	बालज्योती मा.बि. बैतोडाका लागी १० थान सि.सि. क्यामरा खरिद तथा जडान	आरम्भ ट्रेड कन्सर्न	२१२७२५

१२	३१०-२०८०।३।२१	पालिका पुंजिगत	वडा नं. २ हेण्डपम्प पाइप तथा मेशिन खरिद १४ थान	वडा सचिव शान्ति कुमारी जोशी	८७६००
१३	३२३-२०८०।०३।२२	पालिका पुंजिगत	वडा नं. ३ साइकल खरिद ८ थान	वडा सचिव करन बहादुर कामी	७९२८०
१४	३२६-२०८०।०३।२२	पालिका पुंजिगत	वडा नं. ८ सडक बत्ती सामाग्री खरिद	केदार इलेक्ट्रोनिक्स एण्ड सप्लायर्स	१२२०३५
१५	३५२-२०८०।०३।२३	पालिका पुंजिगत	प्लाष्टिक कुर्सी वडा नं. १ खरिद १०० थान	खरिदार जयन्द्र चन्द	९९८९२
१६	३५३-२०८०।०३।२३	पालिका पुंजिगत	बोट विरूवा खरिद	नेपाल चन्दन प्रा.लि.	६२५००
१७	३६५-२०८०।०३।२४	पालिका पुंजिगत	बाजा खरिद वडा नं. ३	वडा सचिव करन बहादुर कामी	४९९९१
१८	३६६-२०८०।०३।२४	पालिका पुंजिगत	वडा नं. ३ साइकल खरिद ७ थान	वडा सचिव करन बहादुर कामी	७०७२०

५१.२

क्र.सं.	बेरूजुको व्यहोरा	रकम
पालिका चालु		
१	भौ.नं. २३ मिति २०७९।६।९ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को उपनियम ५ मा जिम्मेवार व्यक्तीले खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक विल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। शिबशक्ति आयल स्टोरलाई इन्धनको विल भुक्तानी दिदा संलग्न वील बमोजिम रू.३,७९,९०५। भुक्तानी हुनुपर्नेमा रु.३,८१,७१९। भुक्तानी दिएकोले बढी दिएको रकम रू. १,८१४। असुल उपर गरी दाखिला गर्नुपर्ने रू.	१८१४

<table>
<tr><td>२</td><td>भौ.नं. २५५ मिति २०७९।०८।२५ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को उपनियम ५ मा जिम्मेवार व्यक्तीले खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक विल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माणको अभिमुखिकरण कार्यक्रमको शाखा अधिकृत मञ्जु थापालाई संलग्न वील भरपाई बमोजिम रू.९४,०७५। भुक्तानी दिनुपर्नेमा रू.९४,२५०। भुक्ती दिइ बजेट खर्च जनाएकाले बढी भुक्तानी रू.१७५। असुल उपर गरी दाखिला गर्नुपर्ने रू.</td><td>१७५</td></tr>
<tr><td></td><td>संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित पुंजीगत खर्च</td><td></td></tr>
<tr><td>३</td><td>भौ.नं.४८ मिति २०८०।०२।२ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को उपनियम ५ मा जिम्मेवार व्यक्तीले खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक विल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। झरना खानेपानी उपभोत्ता तथा सरसफाइ समितिलाई रिनिङ्ग वीलको रू.७५५४३९। भुक्तानी दिदा R.K. International & Suppliers को कर लाग्ने मुल्य रू.८५७०९०। को १.५ प्रतिशतले रू.१२.८५६ कर कट्टि गरी भुक्तानी दिनुपर्नेमा रू.११,३३२। मात्र कर कट्टि गरेकाले घटि कट्टि भएको करको रकम रू.१५२४। असुल उपर गरी दाखिला गर्नुपर्ने रू.</td><td>१५२४</td></tr>
<tr><td>४</td><td>अग्रिम आयकर- निम्न पत्रपत्रिकालाई सुचना प्रकाशनको रकम भुक्तानी दिदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ बमोजिम पन्ध्र प्रतिशत कर कट्टी गरी दाखिला गर्नुपर्नेमा १.५प्रतिशत कर कट्टी गरी भुक्तानी दिएकोमा घटी कर कट्टी भएको रकम रू.५२,३६२। असुल उपर गरी सम्बन्धित खातामा दाखिला गर्नुपर्ने रू.
<table>
<tr><th>क्र. सं.</th><th>भौ.नं. र मिति</th><th>खर्च भएको बजेट शिर्षक</th><th>भुक्तानी को विवरण</th><th>भुक्तानी पाउनेको नाम</th><th>भुक्तानी रकम रू.</th><th>कर कट्टि हुनुपर्ने रू.</th><th>कर कट्टि भएको रू.</th><th>घटि कर कट्टि रू.</th></tr>
<tr><td>१</td><td>५१-२०७९।०६।११</td><td>पालिका चालु</td><td>सुचना प्रकाशन</td><td>अविरल अपडेट पत्रिका</td><td>१५०००</td><td>२२५०</td><td>२२५</td><td>२०२५</td></tr>
<tr><td>२</td><td>१०२-२०७९।०६।१२</td><td>पालिका चालु</td><td>सुचना प्रकाशन</td><td>नयां बिकल्प दैनिक पत्रिका</td><td>८४००</td><td>१२६०</td><td>१२६</td><td>११३४</td></tr>
</table></td><td>५२३६२</td></tr>
</table>

३	१७४-२०७९।७।३	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	कञ्चनपुर खबर पत्रिका	१९९९०	२९९८	३००	२६९८
४	१७५-२०७९।०७।०३	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	राष्ट्रिय पोष्ट दैनिक पत्रिका	९९९५०	१४४९२	१५००	१३४९२
५	४२७-२०७९।१०।११	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	बेल्डाडी पोष्ट दैनिक पत्रिका	१००००	१५००	१५०	१३५०
६	५१६-२०७९।१०।११	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	आजको नयाँ विकल्प दैनिक पत्रिका	१८०००	२७००	२७०	२४३०
७	५५८-२०७९।११।२९	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	अभियान नेपाली दैनिक पत्रिका	१६०००	२४००	२४०	२१६०
८	७०१-२०७९।१२।१७	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	आजको नयाँ बिकल्प दैनिक	१९८००	२९७०	३५७	२६१३
९	७२६-२०७९।१२।२६	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	सुदूरदर्पण दैनिक पत्रिका	१८२००	२७३०	२७३	२४५७
१०	७७३-२०८०।०१।०५	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	सुदूरदर्पण दैनिक पत्रिका	७०००	१०५०	१०५	९४५

	११	७९२-२०८०।०१।१०	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	कञ्चनपुर पोष्ट दैनिक पत्रिका	५०००	७५०	७५	६७५	
	१२	७९२-२०८०।०१।१०	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	नयाँ जनक्रान्ति दैनिक पत्रिका	५०००	७५०	७५	६७५	
	१३	८३३-२०८०।०१।२५	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	अविरल पोष्ट अपडेट पत्रिका	१९९००	२९८५	३००	२६८५	
	१४	८६१-२०८०।०२।०१	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	सुदूरपश्चिम खवर पत्रिका	१९५००	२९८५	२९३	२६३२	
	१५	९४१-२०८०।०२।१७	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	सुदूरदर्पण दैनिक पत्रिका	१८०००	२७००	२७०	२४३०	
	१६	९४१-२०८०।०२।१७	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	सेतीकाली एक्सप्रेस राष्ट्रिय दैनिक	५०००	७५०	७५	६७५	
	१७	९४२-२०८०।०२।१७	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	नागरिक आवाज पब्लिकेसन एण्ड मिडिया प्रा.लि.	१००००	१५००	१५०	१३५०	

१८	१०३८-२०८०।०३।०७	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	सुदूरदर्पण दैनिक पत्रिका	१८००	२७०	२७	२४३
१९	१०६९-२०८०।०३।१५	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	सेती महाकाली राष्ट्रिय दैनिक पत्रिका	१२०००	१८००	१८०	१६२०
२०	११५८-२०८०।०३।२०	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	अराज केशब फिल्म प्रा.लि.	१००००	१५००	१५०	१३५०
२१	१२१४-२०८०।०३।२१	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	महाकाली टुडे दैनिक पत्रिका	१९८००	२९७०	२९७	२६७३
२२	१२८०-२०८०।०३।२३	पालिका चालु	सुचना प्रकाशन	डिलासैनी मिडिया नेटवर्क	१००००	१५००	१५०	१३५०
२३	१७६-२०८०।०१।१३	संघीय चालु	सुचना प्रकाशन	आर्शिवाद मिडिया प्रा.लि.	२००००	३०००	३००	२७००
	जम्मा							५२,३६२।

	जम्मा	५५८७५

✂ .... ***(प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर दाखिला गरेको प्रमाण पेश भएको आधारमा मिति २०८१।०१।२२ को निर्णयबाट रु. ८४,१९२ सम्परीक्षण गरिएको ।)***

असुल गर्नुपर्ने	५५,८७५

५१.३

क्र.सं.	बेरूजुको व्यहोरा प्रमाण	रकम
	पालिका चालु	
१	भौ.नं. ११८२ मिति २०८०।०३।२० आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को उपनियम ५ मा जिम्मेवार व्यक्तीले खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक विल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। वडा सचिव करन बहादुर कामीको मेयरकप फुटवल प्रतियोगिता सञ्चालन खर्च भनि रू.१,५०,०००। पेश्की फर्स्योट गर्दा फुटबल प्रतियोगितामा सहभागी खेलाडीहरूको विवरण, खेलाडीहरूले पोशाक तथा खेलकुद सामाग्री बूझेका भरपाइ, प्रतियोगिताका विजेता/उपविजेताको घोषणा भएको प्रमाणित कागजात तथा पुरस्कार रकम बुझेको भरपाई र कार्यक्रमका तस्वीर विना टिम सहभागिता, प्रमाणपत्र/सम्मानपत्र,पोशाक, खेलकूद सामाग्री, पुरस्कार लगायतमा खर्च जनाएकोले बजेट खर्च एकिन नभएको रू.	१५००००
२	भौ.नं.१२३३ मिति २०८०।०३।२२ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ को उपनियम ५ मा जिम्मेवार व्यक्तीले खर्च लेख्नु अघि त्यस्तो रकम खर्च गर्न वा भुक्तानी दिन आवश्यक विल भरपाई र कागजात संलग्न भए वा नभएको तथा संलग्न कागजात अनुसार भुक्तानी दिन रीत पुगे वा नपुगेको जाँच गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। वडा नम्बर १० को लागी कृषि सामाग्री खरिदको न्यू कलौनी एग्रो फर्म एण्ड सप्लायर्सलाई रू.१९८०००। भुक्तानी दिइ बजेट खर्च जनाउदा खरिद भएका कृषि सामाग्री स्प्रे टंकी ३३ थान, हजारी १० लिटरका ३० थान, दाते भिड सहित ३० थान र फैन्सी कुटो ३० थान सम्बन्धित ब्यक्तिहरूले प्राप्त गरेका भरपाई पेश नभएकोले भरपाई पेश हुनुपर्ने रू.	१९८०००
	जम्मा	३,४८,०००।

प्रमाण पेश नगरेको	३,४८,०००

५१.४ संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित पुजीगत खर्च-

.... *(प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर दाखिला गरेको प्रमाण पेश भएको आधारमा मिति २०८१।०१।२३ को निर्णयबाट रु. १,१९,३९९ सम्परीक्षण गरिएको ।)*

आर्थिक कारोबारको स्थिति

आर्थिक बर्षः २०७९।८०

कार्यालय र स्थान: बेदकोट नगरपालिका, कंचनपुर

पद	नाम	कार्यकाल सुरु मिति	कार्यकाल समाप्त मिति
कार्यालय प्रमुख	Padam Raj Bhatta	२०७७-४-१	हाल सम्म कार्यरत
लेखा प्रमुख	Rajendra Bhat	२०७९-६-१	हाल सम्म कार्यरत
लेखा प्रमुख	Deepak Raj Joshi	२०७९-२-४	२०७९-५-३१

बेरुजु वर्गीकरणः

असूल गर्नुपर्ने	अनियमित भएको	प्रमाणका कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा पेश्की
३,३४६,७९६.६	९१६,८६२	१६,१००,८३५.४४	०	०	७३४,०००
				प्रारम्भिक प्रतिवेदनबाट देखिएको बेरुजू रु.	२१,०९८,४९४.०४
				प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर फछ्यौंट गरी संपरीक्षण भएको रकम रु.	३,३११,६९८.९
				संपरीक्षणबाट थप भएको बेरुजू रु.	०
				लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कायम बेरुजू रु.	१७,७८६,७९५.१४

स्थानीय तह : बेदकोट नगरपालिका, कञ्चनपुर

गत बर्षको जिम्मेवारी		२८६६१७२९२.५३	
आम्दानी		**खर्च**	
संघीय सरकारबाट अनुदान	४२७३४६०३५.०४	**चालु खर्च**	४१४७२३९९८.१२
प्रदेश सरकारबाट अनुदान	१७९०२९३५	**पूँजीगत खर्च**	१६६१३३६८४.३३
राजश्व बाँडफाँट	१३५०३७४०४.८४	**वित्तीय/अन्य व्यवस्था**	२०७६६३०१४.९६
आन्तरिक आय	१९२३४५६५.१९		
अन्य आय	२१६८८४५५१.०९		
कुल आय	८१६४०५४९१.१६	**कुल खर्च**	७८८५२०६९७.४१
बाँकी मौज्दात		३१४५०२०८६.२८	